

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

SBÍRKA KÁZÁNÍ

PRO ČTENÉ SLUŽBY BOŽÍ

I.

2023/2024

**SBÍRKA KÁZÁNÍ
PRO ČTENÉ SLUŽBY BOŽÍ**

OBSAH

1.	Sjednocení Duchem svatým (<i>Anna Pokorná</i>)	9
	klíčová slova: jednota, dar, Duch svatý	
2.	Tvé jho vezmu na sebe (<i>Elen Plzáková</i>)	15
	klíčová slova: pomoc, utrpení, blízkost	
3.	Hospodinovo zaslíbení (<i>František Plecháček</i>)	21
	klíčová slova: spása, milosrdenství, zaslíbení	
4.	Nástroj Boží milosti (<i>Jan Hrudka</i>)	27
	klíčová slova: milost, spása, následování	
5.	Služebnice Páně (<i>Josef Hurta</i>)	33
	klíčová slova: Marie, následování, pokora	
6.	Jsme jedno tělo (<i>Jaroslav Havelka</i>)	39
	klíčová slova: jednota, církev, požehnání	
7.	Následuj mě (<i>Petra Náhlavská</i>)	45
	klíčová slova: následování, věrnost, pokora	
8.	Batoh starého lidství (<i>Tomáš Matějovský</i>)	51
	klíčová slova: zvěst, hřích, pokora	
9.	Jděte (<i>Daniel Matějka</i>)	57
	klíčová slova: následování, uzdravení, solidarita	
10.	Boží děti (<i>Ester Čašková</i>)	63
	klíčová slova: zaslíbení, dítě, Boží království	
11.	Jeremjášův dopis (<i>Hana Ducho</i>)	69
	klíčová slova: utrpení, zvěst, naděje	
12.	Čas, kdy se Bůh k tobě sklonil (<i>Jaroslav Vitek</i>)	75
	klíčová slova: odpuštění, spása, blízkost	

13. Sedmý bratr (<i>Kamil Vystavěl</i>)	81
klíčová slova: následování, útěcha, vzkříšení	
14. Mojžíšova předpověď (<i>Lukáš Klíma</i>)	87
klíčová slova: zvěst, zkouška, milosrdenství	
15. Plavba k druhému břehu (<i>Štěpán Hájek</i>)	93
klíčová slova: požehnání, naděje, milost	

SJEDNOCENÍ DUCHEM SVATÝM

POZDRAV

Milé sestry, milí bratři, vítám vás na dnešních bohoslužbách.

INTROIT: Ž 118,24–29

PÍSEŇ: NEZ 585 *Přijď již, přijď Duchu stvořiteli*

MODLITBA

Milostivý Bože,

scházíme se ve jménu tvého Syna a chceme ti poděkovat.

Za každý den, za dnešní sváteční den. Za to, že jsme tu spolu. Za to, že můžeme být sami sebou. Za to, že můžeme být s tebou.

Děkujeme za trpělivost, kterou s každým z nás máš, za péči, kterou nám věnuješ. Ty víš, že jí někdy potřebujeme hodně a že se nám jí třeba tolik od blízkých nedostává, nemáme na sebe tolik času, nemáme tolik energie pečovat o vztahy tak, jak bychom chtěli.

Někdy se cítíme druhými přehlíženi, bolí to, když nás nechápou – domýšlejí si různé věci a neposlouchají, co se jim snažíme říct.

Pane Bože, pomoz nám všechny tyhle a i další křivdy nést, daruj jim dobré konce a nám daruj sílu překonat malá i velká nedorozumění, dej nám odvahu vyslovit to, co nás sžírá zevnitř. Osvobod' nás od strachu mluvit.

Prosíme tě, Pane Bože, buď s námi dnes i ve všech našich dnech svým svatým Duchem a dej nám načerpat novou sílu.

Amen.

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO: Gn 11,1–9

PÍSEŇ: NEZ 581 *Stvoř srdce čisté, Bože, mi*

KÁZÁNÍ

Jako základ pro dnešní kázání poslouží pasáž Sk 2,1–13.

Vypadá to jako ušlechtilá myšlenka. Abychom byli my lidé zajedno. Abychom byli jednotní v řeči i činech. Vypadá to jako dobrý nápad – spojit své síly a vybudovat něco velkolepého. Starodávný příběh o stavbě věže, jejíž vrchol má být v nebi, popisuje nebezpečí právě takových ušlechtilých myšlenek a na první poslech dobrých nápadů. Vypráví doslova o tom, jak měli lidé jeden ret a jedna slova. To, co zní na první poslech jako ideál, je ale ve skutečnosti obraz děsivé totality, v níž je dovolen pouze jeden názor. Starodávný příběh vypráví o stále přítomném nebezpečí: O touze po jednomyslné řeči.

Jak k takové jednotě slova dochází? Z dějin známe mnoho příkladů, jak si taková na první pohled neškodná myšlenka lidské jednoty vyžádala mnoho obětí. Svědčit o tom můžou bohatě dějiny komunismu, fašismu, nacismu... Všechny totalitní režimy současnosti i nedávné minulosti používají k sjednocení názorů nástroje propagandy. Z historie, a bohužel i ze současnosti, už přece tohle víme – abychom byli všichni zajedno, je třeba ty, kteří mluví vlastními rty, převychovat nebo zneškodnit. Naučit je ten jediný správný názor. Lidé jsou přece různí – mají přirozeně různé zájmy, různé životní postoje. A tak si snad můžeme i do příběhu o stavbě věže domyslet začátek; jak k tomu vlastně došlo, že byli lidé v řeči i činech jednotní.

Na počátku všech totalitních ambicí stojí více či méně dobrá myšlenka – abychom se měli lépe, aby si byli lidé rovnější, aby svět byl spravedlivější – doplnit si můžete další a další dobré nápady, ale výsledek je zoufalý. Příběh o babylónské věži to přesně zobrazuje. Pokud totiž všichni lidé říkají totéž, už ani nemají důvod se navzájem poslouchat. Je to hrozná vize světa – každý sice mluví, ale nikdo nenaslouchá. Vize světa, ve kterém nakonec veškerá komunikace ustane, ve kterém nebudeme mít důvod poslouchat druhého, nebudeme mít motivaci ke snaze druhému porozumět. A co je možná nejhorší – jestliže všichni říkají totéž, hlas jednotlivce ztrácí význam. V jednohlase ztrácí význam, kolik nás vlastně je. A tak se stává i život jednotlivce bezvýznamným. Z ušlechtilé myšlenky se nakonec stává noční můra.

Starozákonní příběh o jednotě rtu (a činů obzvlášť) vyzdvihuje moment iluze lidské svrchovanosti, které se lidé snaží svým jednáním dosáhnout. Věž, kterou lidé v našem příběhu budují, má mít vrchol, doslova hlavu, v nebi. Myslím, že za obrazem takového

budování věže s vrcholem v nebi stojí myšlenka, že když se podaří lidem dosáhnout jednoty, už mají přece vystaráno. Už nepotřebují nic, co by je nějak z vrchu omezovalo. Nepotřebují žádného Boha, nepotřebují ctít zákony, protože jsou sami sobě Bohem. V takové myšlence se člověk stává mírou věcí, nebo lépe řečeno mírou věcí se stává karikatura člověka bez vlastního názoru, která po tom všem zbyde.

Taková lidská svrchovanost je ale iluze. V biblickém příběhu se trefně ukazuje, že pocit lidské autonomie je jenom výplod choré mysli. Je to vyjádřeno nenápadným vtipem. Lidé sice míří svojí stavbou hodně vysoko, ale Bůh je pořád o hodně výš, téměř v nedohlednu. Bůh je nad nimi pořád tak vysoko, že musí sestoupit, aby vůbec viděl, co to tam ti lidé dole vlastně vyvádějí.

Což je strašně důležitý moment celého příběhu – nejde ani tak o to, zda je lidská touha po bohorovnosti dobrou, nebo špatnou cestou. Jde v první řadě o to, že je to myšlenka iluzorní, neuskutečnitelná. Bůh sestupuje k lidem, kteří jsou pořád daleko pod ním, a vrací jim dar různosti, dar svébytnosti. Vrací jednotlivci jeho jedinečnou hodnotu. Bůh mate jednolitému stádu jazyky a posílá je do všech koutů země, aby upustili od marné snahy po falešné jednotě.

To ale může někoho popudit. Proč Bůh mate lidem jazyky, proč vlastně způsobuje, aby si nerozuměli? Zní to možná na první poslech hrozně (podobně jako nápad na lidskou jednotu zní lákavě, tak konstatování, že Bůh lidem vrátil jejich rozdílnost, zní na první poslech asociálně). Ale chápu to tak, že není Boží záměr lidi poplést, spíš jim ukázat jejich přirozenost a rázně říct: „Tudy cesta nevede. I když jste si malovali, že bude úžasné a osvobozující vybudovat bránu do nebe, zajistit si nezávislost na Bohu není možné. Jediné, čeho nakonec dosáhnete, je Babel. Blábol. Zmatek.“

Myslím si, že v tomto příběhu je ukryta velmi promyšlená moudrost, na kterou lidé znovu a znovu zapomínají – je žádoucí, aby nad nimi stála vyšší moc. Aby je spojovalo něco neuchopitelného – lidmi nespoutatelného – svrchovaně svobodného – nemanipulovatelného – něco jako Bůh. Jedině tak může být zachována jedinečnost života každého z nás a zároveň může nastat vzájemné porozumění.

Příklad takového fascinujícího, lidmi nevyrobitelného porozumění v různosti jsou právě letnice. Je to připomínka daru Ducha svatého, seslání Ducha svatého. Mluví o nich příběh z počátku církve, který popisuje nikoli falešnou, ale skutečnou jednotu. Říká, že bylo tehdy na jednom místě shromážděno mnoho lidí různých národností, různých jazyků, různých názorů i životních postojů. A stáli pevně nohama na zemi, nikam nešplhali, aby se vyrovnali Bohu, a přesto (nebo možná právě proto?) dostali darem schopnost vzájemného porozumění.

Lidé prý tehdy najednou mluvili jazyky, kterými předtím nemluvili. Tím je myslím geniálně vyjádřena lidská zkušenost, že si lze porozumět navzdory kulturním odlišnostem. Mluvení jazyky je pro mě zkušenost toho, že si lidé mohou porozumět, přestože mají jiné kořeny. Může to být třeba zkušenost, kterou zažíváme, když se nám podaří soucítit s druhými, když se dokážeme bez nějakého dlouhého vysvětlování vžít do jejich situace. Je to třeba konkrétně v dnešní době zkušenost toho, že přes jazykovou odlišnost rozumíme bolesti, kterou prožívají kvůli válce Ukrajinci. Rozumíme tomu, že potřebují podržet, pomoci. Zkušenost mluvení jazyky se dnes může projevit jako univerzálně srozumitelná úcta k životu a jednotný odpor k tomu, co život ničí.

Když „mluvíme jazyky“, můžeme i s lidmi kulturně vzdálenými plakat, můžeme se společně radovat. A to vše bez toho, že bychom museli druhé k takovému porozumění převychovávat.

Mluvení jazyky může mít v křesťanském prostředí i pokřivený obraz. Jistě znáte praxi některých evangelikálních církví, obdivujících mluvení jazyky, které se projevuje jako vydávání nesmyslných zvuků a procítěných výkřiků. Je to prý mluvení jazyky, které má potvrzovat přítomnost Ducha svatého. Ale co když je něco takového spíše jenom obyčejné blábolení? Blábol – bábel – návrat ke zmatku?

Takové mluvení jazyky mi při čtení biblického základu ze skutků apoštolských vůbec nedává smysl. Vždyť lidé, o kterých Skutky apoštolské mluví, tenkrát během letnic nemluvili nesrozumitelně. Naopak, mluvili řečí druhých. Mluvili tak, že jim druzí porozuměli. Nečekaně. Takové náhlé porozumění, které není výsledkem dlouhodobého lidského snažení, ale spíše je překvapivým darem, může budit rozpaky. Zvláště u těch,

kteří něco takového pozorují zpovzdálí. Jak upřímně dokládá biblické svědectví, kolemstojící vnímali dar Ducha svatého jako projev opilosti.

Možná, že to nakonec není úplně špatný příměr k tomu, jak probíhá porozumění, které není lidským výtvořem. Může to být něco, jako když se lidé sejdou a trochu se napijí vína. Chvilu, kdy má každý pocit, že se mu najednou daří krásně formulovat myšlenky a že ostatní poslouchají, co říká. A že je najednou pro druhé nesmírně zábavný a okouzluje. I takový obraz nám může pomoci přiblížit si, jaké to asi je, když se porozumění podaří jen tak.

Jde samozřejmě jenom o přirovnání. Ve Skutcích apoštolských dál čteme, že bylo teprve devět hodin ráno, a tak ti lidé nebyli skutečně opilí... Jen byli v takovém rozmaru a měli takovou radost, že to tak mohlo působit.

Sjednání v Duchu svatém se nedá popsat úplně přesně. Děje se neorganizovaně, děje se všude tam, kde lidi dobrovolně spojuje myšlenka, která je přesahuje. Děje se tak ve vztazích, ve kterých neklademe sami sebe jako měřítko všeho. Děje se tak při setkáních s druhými, když nasloucháme jedni druhým a v lásce přijímáme svou odlišnost. Děje se tak všude tam, kde probíhají svobodné a kultivované dialogy.

Myslím, že na příběhu letnic je hodně důležité, že prvotní dar Ducha svatého byl dán skupině, aby v rozmanitosti svých nápadů, zájmů, různorodých kořenů společně našla to, co může zastřešit i to nejrozmanitější společenství. Jak je psáno: „*Duch vane, kam chce.*“ Může být opravdovým požehnáním pro každou společnost. Jen je potřeba odolat pokušení tohoto svobodného Božího Ducha nahradit vlastním, vykonstruovaným duchem iluze o lidské svrchovanosti. Amen.

PÍSEŇ: NEZ 343 *Svou víru s nadějí spolu vyznávejme*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Skloňme se k přímluvným modlitbám. Po jednotlivých prosbách se můžete po slovech „Za to tě prosíme“ připojit slovy „Pane, smiluj se“.

Pane, prosíme tě za osamělé lidi, kteří nemají s kým promluvit, kteří nemají nikoho, kdo by je vyslechl.

Prosíme za lidi zahořklé, kteří se jiných straní kvůli špatným zkušenostem z minulosti. Za ně tě prosíme: *Pane, smiluj se*

Prosíme tě, Pane, za lidi v těžké životní situaci, za lidi, kteří žijí v chudobě, za ty, kteří přišli o domov. Prosíme za lidi, kteří ztratili naději na návrat a rezignovali na důstojný život. Za ně tě prosíme: *Pane, smiluj se*.

Prosíme, Pane, za ty, kteří přišli o blízkého člověka. Prosíme tě i za ty, kteří se o blízké starají a nemají to lehké. Za ně tě prosíme: *Pane, smiluj se*.

Prosíme za dobré vztahy mezi lidmi, prosíme o dar porozumění, o schopnost druhým naslouchat. Prosíme tě za vztahy mezi partnery, za vztahy v rodině i mezi přáteli. Za to tě prosíme: *Pane, smiluj se*.

Pane, prosíme tě za náš propojený svět – za moudrost a odvahu pro politiky, za pokoj pro země, kde se válčí. Prosíme tě Pane za ukončení války na Ukrajině i všude jinde. Za to tě prosíme: *Pane, smiluj se*.

Prosíme, Pane, za církev, aby byla místem, kde může volně působit tvůj Duch. Prosíme tě o to, aby v tvé všeobecné svaté církvi docházelo k plodným rozhovorům, abychom nezapomínali, že nad námi všemi stojíš ty sám. Za to tě prosíme: *Pane, smiluj se*.

Ve chvíli ticha připojme každý své osobní přímlyvy a prosby...

Za to tě prosíme: *Pane, smiluj se*.

Otče náš...

POSLÁNÍ: 1K 2,12–16

POŽEHNÁNÍ

Ať se před vámi otevírá stále volná cesta. Ať máte vítr stále v zádech. Ať vám do tváří stále svítí teplé slunce. Ať vaše pole stále jemně zkrápí déšť. A dokud se znovu nesetkáme, ať vás Bůh ochraňuje ve své dlani. Amen.

PÍSEŇ: NEZ 408 *Král věčný nás požehnej*

TVÉ JHO VEZMU NA SEBE

INTROIT

Zpívejte Hospodinu novou píseň, vždyť přece činí zázraky! Hospodin předvedl svoje spasení, svou spravedlnost zjevil před všemi národy. Jásej Hospodinu, celá zem, dejte se do zpěvu, žalmy zahrajte!

PÍSEŇ: NEZ 282 *Kéž bychom to uměli*

MODLITBA

Bože, dárce všech dobrých darů,
děkujeme ti za hudbu, která zasahuje naše unavené duše často mnohem lépe, než to dokážou slova. Těší nás, rozechvívá, posunuje nás, odhaluje jiné rozměry. Při zpěvu se uvolňují naše hrdla, necháváme odpadnout těžkosti, duše se chvěje. Teprve soulad s hlasy druhých, spojení křehkých tónů vytváří celek, novou harmonii.
Bože, ke tvé cti chceme zpívat a hrát. Dej, ať nás píseň tvé dobroty provází a povzbuzuje nás i ve všedních dnech k tvé chvále.

Amen.

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO: Jr 27,1–11

PÍSEŇ: NEZ 313 *Ozvi se, Pane můj*

KÁZÁNÍ

Základem pro dnešní kázání je Mt 11,28–30.

Milí bratři a milé sestry, nepochybuji, že všichni víte, co je jho. Poslechněte, co praví o jhu Wikipedie: Jho nebo též jařmo je část postroje tažných zvířat, která přenáší tažnou sílu na pluh. Zprvu patrně jen dřevěná tyč, upevněná jednomu zvířeti přes čelo, později různě tvarovaná, která spojuje dvě zvířata do páru. Upevňovalo se na čelo, za rohy nebo před kohoutek. První zmínky o jhu jsou z období okolo roku 4000 př. n. l. Již od 10. století bylo postupně vytlačováno efektivnějším a pro zvířata pohodlnějším chomoutem.

Jho znamenalo také dřevěnou tyč na nošení (vyvážených) břemen, např. vody, a odtud také vahadlo.

Takže tolik k základnímu významu obtížně vyslovitelného slova jho. Domnívala jsem se, že to slovo je tak podivně utvořeno, protože vyjadřuje cosi nepříjemného až otravného, tak se to zvukomalebně vystihne – jho, i vyslovit to dá námahu.

Ovšem asi to není důvod vzniku tohoto slova, prý to vychází z pradávného slova pro zapřahání, znějícího „iugom“. To se dostalo do mnohých starých jazyků, do praslovanského taktéž (některé slovanské jazyky, jakož i čeština, nemají moc v oblibě písmeno „G“ a mění ho na písmeno „H“), a také do latiny, takže latinsky se řekne jho „iugum“. U toho mně ponejvíce zaujalo, že latina z toho vytvořila sloveso pro spojování, zní iungó, a od toho pochází například nám známé slovo konjunkce. Není to zajímavé, že dobytčí slovo „jho“ a vesmírné slovo „konjunkce“ vychází ze stejného základu?

Pro úplnost slovo jho, ať v jazyce vlastním, nebo v prepisech z latiny nebo řečtiny, používají elektrotechnici, technici pracující s kovem, anatomové, botanici i lingvisté, všichni ti nazývají tak něco, co se vzhledem a funkcí jhu podobá. Ovšem nejčastější a nejznámější použití slova jho je v přeneseném významu. Což je možná trochu neobvyklé, základní věc se už asi moc nepoužívá, tudíž nepojmenovává, zůstalo to spíš jen jako přirovnání. Něco otravného, nějaké ujařmení, čeho se nelze jen tak zbavit. A tak se opět vrátím k mému mylnému dojmu, že slovo jho už svou obtížnou vyslovitelností naznačuje, o co jde.

Tak jho bychom měli, nyní jak je použito v našich textech. V tom prvním, z Jeremjáše, to je myslím jasné. Jho tam naznačuje nadvládu, vpád silnější říše, obsazení země okupanty. Složitější je to ve výroku Ježíšově.

„Pojďte ke mně všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny a já vám dám odpočinout.“ To zní dobře, je to jasné a fajn. To je dobrý pastýř a zachránce, prostě Ježíš Kristus, dá se tady říct mocný Ježíš Kristus s širokou náručí.

Namítnout by proti tomu šlo něco snad v případě, že by to četl někdo, kdo se nenamáhá, žádná břemena nenese, život je pro něj procházka růžovým sadem, nic neřeší, nic ho

netrápí. Někdo, kdo se nelopotí, nemusí vstávat, nebývá unavený a utrmácený, neví, co to je pot, nemá mozoly na rukou, puchýře na patách ani hlavu k prasknutí, kdo nevtlačí žádná břemena, a to ani s ušlechtilým obsahem ani s harampádím, pod žádným nákladem se nikdy neprohýbal, nemá nijaké potíže s klouby ani ho nikdy nebrala záda. Jistě jste pochopili, ačkoliv mluvím o tělesné námaze a tělesném strádání, že to myslím také v přeneseném smyslu. A tak se chci zeptat, zda je tu někdo takový, kdo se nenamáhá a břemeno nikdy žádné neměl.

Přiznávám provokaci, je to řečnická otázka, neboť, dle mého soudu, takový na světě nikdo není, bez ohledu na to, zda jsme bohatí, nebo chudí, sami, nebo mezi mnoha lidmi apod. Přiznávám také, že při sepisování toho všeho, co ten pomyslný bezproblémový jedinec nemá, mě napadlo, že už asi je mrtvý, jinak to není možné.

Ačkoliv tohle bylo hodně absurdní, navážu na to. Totiž – původně jsem myslela, že vám nebudu vyvracet představu, že odpočinutí, které Ježíš nabízí, mluví o stavu po životě, stručně tedy – po smrti. Říkala jsem si, že to spíš nikoho nenapadne. Ale protože tak postupuje i jeden z komentářů, který tuto představu vyvrací, přece jen jsem se rozhodla to zmínit. Myslím však, že o takovém odpočinutí jsou jiné texty, tento ne. Tento je o tom, jak se potýkáme tady na světě se vším tím, co máme za úkol. Avšak kdybyste to chtěli chápat tak, že je to o životě teď a také o tom, co bude po životě, myslím, že to není chyba. V rámci odpočinutí vám položím další šfouravou otázku – umíte odpočívat? Řekla bych, že zvláště v tomto kraji je ta otázka na místě. Ale obecně je to tak, že odpočívat je umění, a jistě byste našli nespočet organizací, které nabízejí v tomto směru výuku. Zkusmo jsem si zadala do Google heslo „umění odpočívat“ a je toho tam plno. Jmenuje se tak celá kniha, existují přednášky, nejrůznější chytré rady. Dál jsem to nestudovala.

Bylo by dobré, kdybychom i to od Ježíše dostali, ale tuším v tom jeho „odpočinutí“ ještě něco víc, a to souvislost s hebrejským slovem ŠALOM, pokoj. To je slovo nesmírně široké, souvisí s dokonalostí, úplností, znamená také bezpečí, soulad, harmonii, krásu, když jsou věci zdravé, když se daří, když jsou naše činnosti naplněny smyslem, to všechno v tom slovu pokoj je. A tak nějak chápu odpočinutí, které nabízí Ježíš svými žehnajícími rukama.

Jak už jsem řekla, až sem je to dobré. Teď teprve přijde to jeho: „*Vezměte na sebe mé jho*

a uchte se ode mě, neboť jsem tichý a pokorný v srdci, a vaše duše najdou odpočínutí. Mé jho je totiž příjemné a mé břemeno lehké.“ Taky vám to není na první ani na druhý poslech jasné? Kdyby třeba jako motivaci nabízel Ježíš křeslo či peřinu, tak to by bylo pochopitelné. Ale k odpočínutí jho? To snad je příliš i na Pána Ježíše a jeho netradiční, namnoze provokativní příklady. I kdybychom si představili jho polstrované, sametem obložené, tak to prostě není nikdy příjemné. Pořád nějaký krám za krkem. Obrat „příjemné jho“ je na úrovni obratu „suchá voda“. Takového není nic. Tak odkud to Pán Ježíš měl? Proč zrovna jho?

Možná jste přirovnání se jhem považovali za Ježíšův originál, ale opravdu tím naráží na jiné texty. Jinými slovy – jeho posluchači tím nebyli tak překvapeni, jako můžeme být my, a to i když dobře věděli, co je to jho a také je hojně používali i v přeneseném významu. Aspoň podle Bible, tam to je na mnoha místech právě v přeneseném významu, třeba čtený prorok Jeremjáš má slovo jho významně často.

Oni totiž četli a znali také knihu Sírachovec, kterou my v Bibli nemáme, leda jen v některých, jako druhokanonickou. Není nutno tvrdit, že Ježíš naráží přesně na tuto knihu. Jde o to, že kniha zachycuje určitý myšlenkový směr, ze kterého vycházel i Ježíš v tomto výroku a který jeho posluchači nepochybně znali.

Cituji z knihy Sírachovec: *„Moudrost je totiž hodna svého jména, vždyť přístup k ní mají nemnozí. Poslechni, synu, a přijmi mé mínění, neodmítej mou radu. Vsuň své nohy do jejích okovů a na svou šíji navleč její obojek. Sehni se a nes ji na svých ramenou, její pouta neměj v ošklivosti.“*

A ještě jeden verš ze závěrečné kapitoly knihy, která je nazvána Báseň o hledání moudrosti: *„Svou šíji vložte pode jho a vaše duše ať si osvojí vzdělání.“* Prý je tato kapitola také cosi jako reklama na školu.

Tuto knihu sice v Bibli nemáme, ale o moudrosti se v Bibli mluví, a to tak, že je to cosi jako Boží vlastnost, a místy tak, jakoby to byla samostatná osoba. V Sírachovi, knize o moudrosti a plné rad do života, se však spíše mluví o moudrosti jako o vzdělání. I to je dobře, jenom se nám začíná rýsovat rozdíl v tom, co s tím udělal Ježíš a co možná bylo překvapením i pro jeho současné posluchače.

On mluví jako moudrost, jako Boží vlastnost, jakoby on sám byl moudrostí. A své odpočinutí nabízí všem, kdo vláčí všemožná břemena. Proto jsem mluvila o jeho široké náruči. Moudrost, která se rovná vzdělání, což jistě není protimluv, to je spíše obsahem zmíněné knihy Sírachovec, a asi je hned jasné, že takový druh moudrosti jistě nebyl pro všechny. Někteří se prostě nemohli vzdělávat, pro různá břemena, třeba pro břemeno chudoby, předsudků – například proto, že nebyly synové, ale dcery atd. Jednoduše si všimněme, že Ježíš říká: „*Pojďte ke mně všichni.*“

Ovšem Ježíš toto pozvání k odpočinutí stavěl do kontrastu k náboženskému nároku těch, kteří vykládali předpisy židovského zákona. Ten byl sám o sobě dobrý, jenže v rukou lidí se stal bičem na ty ostatní. Jako ilustraci k tomu vám přečtu malou historku z Chasidských vyprávění Martina Bubera: „Když jednou rabi z Mogielnice předčítal ze svitku knihy, stál vedle něj mladík, který po skončení čtení řekl: ‚Bojím se, že jsem neposlouchal dost pozorně a že jsem možná při tichém opakování přeskočil jedno nebo několik slov.‘ ‚Tady máte,‘ řekl potom rabi svým nejbližším, ‚pravého pobožníka.‘ Takovému člověku nejde o nic jiného, než aby dodržel předepsanou povinnost. Ten, jehož celá duše směřuje k Boží vůli v příkazu obsažené, může sice také něco z toho, co je přikázáno, poplést, ale to pro něj není tak důležité.“

Řekla bych, že rabi Ježíš by s rabim z Mogielnice v zásadě souhlasil. S tím, že Ježíš sám je zdroj odpočinutí v tom nejširším významu, spojeným se slovem pokoj. A tak my, kteří vlečeme svoje břemena různých obsahů a od různých námah máme odřená těla i duše, možná můžeme jednoduše říct tomu dárci odpočinutí: „Už se mi zdá, že to nezvládnou. Už to neunesu. Už nemůžu. Můžeš ty mi s tím pomoci? Můžeš s tím něco udělat, aby to směřovalo k Boží vůli?“

A jestliže v té chvíli vzpomeneme na jeho slovo „*vezmi mé jho na sebe...*“, měli bychom také vzpomenout, že základní význam toho slova je zapřažení dvou dobytčat do jednoho vozu, tedy dvou bytostí do jednoho úkolu. Proto taky to slovo na sebe vzalo význam „spojení“. Prostě si představte, že těmito slovy Ježíš řekl: „Budu tu tvou káru táhnout s tebou.“ Nezní to úplně pravověrně, ale zní to skvěle. Nalezení smyslu, cíle, úplnosti a dokonalosti našeho snažení, to je nabízeno v Ježíšových rukou, které si dnes představuji jako rozevřené k žehnání nebo obejmutí. Amen.

PÍSEŇ: NEZ 717 *Tvá, Pane, láska*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Laskavý Ježíši Kriste,

ty jsi mocný, a přece tichý a pokorný a tebe prosíme: *Pane, smiluj se.*

Za ty, kteří vnímají svůj život jako vlečení těžkého kříže, prosíme: *Pane, smiluj se.*

Za ty, kteří nedůvěřují člověku, prosíme: *Pane, smiluj se.*

Za ty, kteří nedůvěřují tobě, prosíme: *Pane, smiluj se.*

Za ztracené v tomto spěchajícím světě prosíme: *Pane, smiluj se.*

Za opuštěné a truchlící prosíme: *Pane, smiluj se.*

Za nemocné a osamělé prosíme: *Pane, smiluj se.*

Za ty, kteří museli opustit svoje domovy, prosíme: *Pane, smiluj se.*

Za ty, kteří střílejí po druhých živých bytostech ve válce, prosíme: *Pane, smiluj se.*

Za naše děti, vnuky prosíme: *Pane, smiluj se.*

Za naše rodiny a vztahy v nich prosíme: *Pane, smiluj se.*

Za tento sbor a církev tobě věřící prosíme: *Pane, smiluj se.*

Otče náš...

POSLÁNÍ: Jr 31,25

Občerstvím duši znavených a duši chřadnoucích nasytím.

POŽEHNÁNÍ

Ať vás milující Bůh obdaruje hvězdou pro hodiny tmy, krásou jako znamením jeho přítomnosti, ať vás obdaruje dobrými myšlenkami a pokojem. Ať vás obdaruje oživujícími a motivujícími překvapeními a dostatkem odpočinku.

Požehnání našeho mateřského otce ať zůstává s vámi skrze Krista, našeho bratra, a posiluje vás skrze moc Ducha svatého.

PÍSEŇ: NEZ 748 *Ó Králi věků důstojný*

HOSPODINOVO ZASLÍBENÍ

INTROIT: Ž 111,10

POZDRAV

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista! Amen. Vítejte na dnešních bohoslužbách.

PÍSEŇ: NEZ 283 *Hospodin sám národů Bůh*

MODLITBA

Děkujeme, Bože věrný a plný slitování, že jsme se s mnoha dalšími směli vydat na cestu, náročnou, někdy kamenitou, ale zároveň smysluplnou a požehnanou.

Děkujeme, že za mraky a stíny současnosti můžeme zahlédnout světlo, které přináší úlevu a naplňuje pokojem. Každý jsme jiný a trochu jinak prožíváme svou víru, a přece jsme jedno v Kristu Ježíši; všichni naprosto stejně odkázáni na tvou milost a slitování. Nechceme před tebou tajit a skrývat svoje slabiny a selhání. Na druhých jsme schopni vidět kdejakou skvrnku, ale šmouhy na vlastním šatu nevnímáme. Milovat umíme pouze s podmínkami a otazníky.

Prosíme tě, odpusť nám! Otevři nám Písma a způsob ten div, aby nám zaznělo tvé živé slovo. Sešli nám svého svatého Ducha.

Ať je naše mysl vnímavá a naše řeč přívětivá a přímá.

Ať dovedeme podat ruku k smíření i ku pomoci a nad nikým se nevzdáváme naděje!

Amen.

ČTENÍ PÍSMY SVATÉHO: Žd 11,8–12

PÍSEŇ: NEZ 703 *Kdo Bohu ve všem oddává se*

KÁZÁNÍ

Základem dnešního kázání budou slova z knihy Genesis 12,1–9.

Milé sestry, milí bratři, povolání Abrama na cestu víry znamená nový Boží začátek s člověkem. Nové vykročení po naprostém krachu veškerých lidských pokusů zajistit se vlastními silami, po zmatení jazyků, vzájemném odcizení a rozptýlení. Zdánlivě naprosto obyčejná, banální záležitost, vždyť se každou chvíli někdo někde vydává na cestu. A přece událost zásadní důležitosti. Protože v tom jednom Hospodinově požehnaném dojdou nakonec požehnání veškeré čeledi země. Je to nový počátek, který dokazuje Hospodinovu neúnavnou věrnost a lásku k lidem.

Jakoby jen mimochodem se dozvíme, že Abramovi bylo ve chvíli, kdy ho Hospodin povolal, 75 let. A ačkoli to pro něho i jeho rodinu muselo být náročné, beze slova Hospodina poslechl. V pětasedmdesáti znovu na cestu. To mi připadá fantastické, když si uvědomím, jak těžko se někdy ráno zvedám z postele nebo jak složitě vstřebávám některé moderní technické novinky. Hospodin se na nás naštěstí dívá jinak než někteří manažeři a personalisté, pro něž jsou lidé po padesátce prakticky odepsaní!

Je dobré soustředit se spíš na to, co všechno člověk i ve vyšším věku může, co se dá i s pár křížky na zádech ještě zvládnout. Nemluvím teď o někdy až trochu úporné snaze vypadat za každou cenu mladě, o plastických operacích a retušování vrásek, ale o reálných možnostech, které člověku i ve vyšším věku mohou zůstat. Jednou z nich je rozhodně přímluvná modlitba. I v situaci, kdy sil ubylo a leccos už není jako dřív, ještě pořád zůstává šance přimlouvat se u Pána Boha za sebe i za druhé.

I starší člověk může znovu začít. A Abram začal velmi radikálně. „*Odejdi ze své země, ze svého rodiště a z domu svého otce do země, kterou ti ukážu.*“ To není pouze dočasná výměna vlastního pohodlného lůžka a matrace s línou pěnou za proleželou válendu v ubytovně pro turisty nebo rychlé rozloučení s pár známými, s nimiž jsme se jen tu a tam potkali. Abram dostal příkaz opustit svůj dosavadní domov, rodinu, která tvořila rozhodující zázemí a poskytovala ochranu. Opustit zem znamenalo také rozloučit se s jejími bohy a náboženstvím. Abram za sebou musel nechat všechno, co až doposud ovlivňovalo a utvářelo jeho život.

Přesto vyšel. Poslechl slovo Hospodinovo. Nevymlouval se na svůj věk ani na to, že ještě nestihl zasadit strom a zplodit syna. Netvrdil, že má zrovna rozpracovaný projekt, takže teď to nejde, ale až to dokončí, tak určitě... Vyšel. A to nedostal od Hospodina ani žádnou přesnou adresu! „*Vydal se na cestu, ačkoli nevěděl, kam jde,*“ zdůrazní autor Listu Židům. Abram se podřídil Božímu vedení. Svou životní cestu už si nadále nebude určovat výhradně sám, nechá se vést Hospodinovým slovem. Vyměnil své jisté za kousek nejistoty a nezajištěnosti a spolehl se na Boží vedení.

To je biblická víra. Patří k ní vlastně neustálé „vycházení“. Abram opustil pohanské modlářství, všechno to, co se až dodnes pod novými jmény pořád vesele vrací a praktikuje. Třeba pojem „mamon“ už se moc nepoužívá. Ale nezískávají někdy trochu podezřelou příchut' i slova jako „růst“, „pokrok“ nebo třeba „autonomie“? A nepotřebuje člověk stále znovu vycházet ze své pohodlnosti, pýchy, soustředěnosti na sebe sama?

Abram opustil mnohé, ale nevydal se na cestu sám. Šla s ním jeho manželka Sára i synovec Lot. Vzali s sebou také jisté materiální zajištění. Kdo doufá v Hospodina, nemusí být nutně chudý jak pověstná kostelní myš. Ale stejně zůstane zde na zemi poutníkem. V každém případě fakt, že si Abram s sebou vzal veškerý majetek i svou rodinu, potvrzuje, že se už nemíní vrátit. Nepřijal tedy Hospodinovo povolání jen jako chvilkový flirt, jako pokus, s nímž praští hned, jakmile se objeví něco zajímavějšího a lákavějšího. Svůj rozchod se starým životem provedl důsledně.

A na cestu dostal něco nesmírně důležitého a cenného – Hospodinovo zaslíbení! Příslib přitom zabírá v biblickém vyprávění daleko víc místa než příkaz. Náš Bůh, milí přátelé, totiž vždycky víc dává, než nařizuje! Ačkoli jeho manželka Sára byla neplodná, Abram uslyšel, že se rozroste ve velký národ. Sám Hospodin učiní jeho jméno velikým. Což o to, o získání a zveličení jména už se předtím lidé pokoušeli – a snaží se o to pořád! Ale jen když někoho učiní velkým Hospodin, tak to má skutečnou váhu, pak to něco znamená.

Všechno, co Abram získá, nedostane jen pro sebe. Nejenže mu Hospodin požehná, on ho učiní požehnáním! Obvyklá představa požehnání asi je, že se požehnanému daří dobře, děti jsou zdravé, na poli se urodilo, bankovní konto narůstá, v zaměstnání se rýsuje

postup... Ale tady se mluví o tom, že Hospodinův požehnaný se má stát požehnáním pro druhé. Nespočívá snad skutečné požehnání v možnosti být tu nějak i pro druhé, Boží dobrodiní sdílet a posílat je dál?

Milé sestry, milí bratři, kéž se nám tohle zaslíbení vybaví, kdykoli na nás dolehne tíseň a strach z toho, jak náš svět zachvacuje zlo! Navzdory všem jeho trikům a útokům se přece šíří, a to ještě daleko účinněji, i Boží požehnání! Povolání Abrama je jistě jedinečné. Ale zároveň nám jeho příběh klade na srdce, že záleží na víře každého jednotlivého človíčka, i na víře každého z nás. Prostřednictvím těch, kteří se podobně jako Abram dají povolat a svěří svou cestu do Božích rukou, se zaslíbené Boží požehnání, smíření, naděje a pokoj můžou šířit dál. Z Abramova potomstva vzešel ten zaslíbený Syn, do jehož milosti se smíme svěřovat i my a lidé ze všech čeledí země. Ten, který se postavil zlu čelem a svou smrtí už je odzbrojil. Bohem poslaný vysvoboditel, který přináší požehnání i nejvzdálenějším končinám země.

Co dělal Abram, když ho Hospodin dovedl do země kanaanské? Budoval tam oltáře Hospodinu a vzýval Hospodinovo jméno. Slavil bohoslužby před tváří místních, kteří Hospodina ještě neznali. On tam bude dělat i jiné věci, ale začal tím nejdůležitějším, bohoslužbami. Obyčejné oltáře. Obyčejné stejně jako bývají docela neokázalé i ty naše kostely a modlitebny. Nemusejí mít vysokánské věže ani honosnou výzdobu. Hlavně aby v nich nebyl uctíván nikdo jiný než živý Bůh Otec, Syn a Duch svatý.

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste,
děkujeme, že jsme směli zaslechnout tvůj hlas a přijmout pozvání.
Prosíme, osvěcuji naši cestu, stůj při nás dnes i po všechn čas.

Amen.

PÍSEŇ: NEZ 426 *Ať chrání nás Bůh*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš nebeský Otče,
prosíme tě za lidi, kteří se v našem moderním technickém světě cítí čím dál

ztracenější a odcizenější. Prosíme za dlouhodobě vystresované, přepracované, vyhořelé. Prosíme za ty, u nichž se rozvinula deprese nebo jiná vážná choroba, zvláště za nemocné, kteří se snaží své problémy skrývat místo toho, aby je řešili a hledali pomoc.

Svěřujeme ti všechny, kteří se ocitli na samé hraně propasti zoufalství.

Prosíme za mladé lidi, jimž se nedostává pozornosti a péče ani dobrých vzorů, které by mohli následovat, prosíme za dezorientované a zmatené různými, někdy i protikladnými teoriemi, za ty, kteří hledají únik v drogách.

Prosíme za pacienty v nemocnicích a léčebnách, za seniory v domovech, za všechny opuštěné a smutné, za umírající i za ty, kteří poskytují péči a útěchu.

Prosíme za tento sbor, za společenství seniorátu, za celou církev.

Náš Bože, kéž se k tobě dovedeme přiznávat a dosvědčovat našim bližním tvou lásku. V tichých modlitbách svých srdcí ti svěřujeme své rodiny a blízké, své starosti i naděje...

Přijmi nás, když k tobě ve jménu Ježíše Krista společně voláme: *Otče náš...*

POSLÁNÍ: Ř 12,1–2

POŽEHNÁNÍ: Ž 121,4–8

Ano, nedříme a nespí ten, jenž chrání Izraele. Hospodin je tvůj ochránce, Hospodin je ti stínem po pravici. Ve dne tě nezasáhne slunce ani za noci měsíc. Hospodin tě chrání ode všeho zlého, on chrání tvůj život. Hospodin bude chránit tvé vycházení a vcházení nyní i navěky. Amen.

PÍSEŇ: NEZ 416 *Tvé požehnání, dobrý Otče*

NÁSTROJ BOŽÍ MILOSTI

POZDRAV

Ve jménu Boha Otce i Syna i Ducha svatého. Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho i Pána Ježíše Krista. Amen.

INTROIT: Ž 8,2-5

PÍSEŇ: NEZ 260 *Samému Bohu sláva, čest*

MODLITBA

Hospodine, Pane náš,
děkujeme ti, že se nás ujímáš každého dne, i když jsme znaveni a zkroušeni, ale i když máme z něčeho radost a daří se nám.

Děkujeme ti, když své slabosti a nedostatky umíme využít i k něčemu dobrému, ale i když nás ty sám vyvádíš z našich nemocí a neduhů. Děkujeme ti, že jsi s námi a prosíme tě, abys s námi zůstal i nadále. A prosíme tě za každé tvé slovo i slovo tvého Syna, buď nám posilou i povzbuzením, i když si těch slov třeba tolik nevážíme.

Prosíme tě i za dnešní shromáždění, buď nám přítomen svým světlem, slovem, ale i činem, kterého bychom se mohli chytnout. Prosíme tě, požehnej tomuto lidu i všem, kdo se scházejí ve tvém jménu, ať žijeme ke tvé slávě a sobě k spasení.

Amen.

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO: Gn 1,3-5.14-19

PÍSEŇ: NEZ 209 *Ó, Slunce spravednosti*

KÁZÁNÍ

Základ pro dnešní kázání nalezneme v J 9,1-7.

Milí přátelé, největší problém Ježíšových učedníků byl vždycky v tom, že měli zvěstovat

Boha. Mluvit o Bohu. To bylo vždycky hlavně na Ježíši a dnes je to hlavně na faráři. Co však znamená mluvit o Bohu a v jakém smyslu jsme i my dnes teology?

O skutečích se mluví velice snadno, a to i o těch Božích, ale jak dnes mluvit o Bohu? Neboli jak dnes zvěstovat Boží přítomnost? Především lidsky. Být slepý je lidské, kdo může za lidskou slepotu, je celkem jedno, slepý ostatně není jen ten, kdo nevidí, ale i kdo vidí, a nerozpozná. Takže i o Bohu je dnes třeba mluvit hlavně lidsky. To znamená tak, že Bohem se nemá strašit, trestající Bůh je výjev Starého zákona, ale mluvit o Boží milosti, o tom, že nás má Pán Bůh rád a je schopen uzdravit i lidskou slepotu, i když často jen obrazně.

Pak to znamená, že Bůh je tu pro všechny, jen jim dát šanci, Bůh je tu pro tebe i pro tebe, ale i pro tebe. A pak to znamená, že Bůh přichází i v noci, kdy snad už nikdo nepracuje, a právě tehdy přichází, aby nám i skrze své učedníky sám zvěstoval jednak svou přítomnost a jednak to, že jsou na světě i jiné věci, například jeho světlo, a tím i čas, kdy lze mluvit i o něm, totiž o Bohu samém.

Takže jak dnes mluvit o Bohu a zvěstovat jeho přítomnost? Včas. Neboli dokud je noc. Ve dne toho moc namluvit nejde, ale v noci je to jiné. To se probouzí i naše mysl a dochází i na otázky, na které se běžně nedostává. A nejde jen o naše nejčernější myšlenky, ale právě o ty, když přichází ke slovu i Boží světlo a spolu s ním i otázka po tom, proč tu vlastně jsme. A konečně dokud člověk nevidí, ne snad dokud je slepý, ale dokud nevidí, co se to kolem něj děje. Až když přijde Ježíš a řekne, že tu je, právě tehdy může slepého i uzdravit a také ho poslat, aby se umyl a také viděl. A právě tehdy může prohlédnout i každý, kdo ne, že nevidí nebo by byl slepý, ale ke komu se Boží zájem o člověka ne a ne dostat a sám přijít úplně nemůže, ale čeká právě na toho, kdo by ho i takzvaně uzdravil, to jest potřel by mu oči a oslovil by ho s tím, že i on může vidět, i na něm se může projevit Boží moc.

No dobře, ale kde v tom jsme my, Ježíšovi učedníci? Nebo snad ti, kteří také hledají Boží přítomnost? Přítomnost světla ve světě. Nebo snad ti, kteří jen hledají Boží lásku a jeho milost, která by je uzdravila ze všech nemocí a vin a ze vší slepoty.

Ano, ano, ano. Tak a jdeme na to. Co je láska Boha k člověku, a tím i jeho milost? To je i naše dnešní téma. Neboli proč nás má Bůh rád tak, že je i s Ježíšovou pomocí schopen i na nás projevit své skutky. No právě proto. Bůh nás má ve své milosti rád tak, že nám

dává prohlédnout, nikoli vidět, ale prohlédnout, že i my mu stojíme za to, aby i s námi mohl počítat pro své, to jest Boží činy. A teď, co to je. A čím se na nás Bůh projevuje tak, že i nám dává poznat svou milost. No přece svou láskou. Bůh nás má ve své lásce rád tak, že nám dává jednak poznat svou milost a pak nám dává nahlédnout pod pokličku přicházející noci, kdy se tím světlem světa stává právě jeho Syn, aby mu s tou jeho přítomností trochu vypomohl a dal nám všem nejen poznat, ale i prožít, případně zakusit, že i my můžeme spatřit, jak se projevuje on sám.

Proč o tom vůbec mluvím? Neboli co je na té Boží lásce k člověku a jeho milosti tak podstatné, že je o tom tolik řečí? No, protože lásky není nikdy dost a té Boží už vůbec a milosti jakbysmet. A taky proto, že o čem jiném se dá v souvislosti s Boží přítomností mluvit než o tom, že nás Bůh má především hrozně rád. A to tak rád, že nám jednak posílá svého Syna, aby nám tu jeho lásku dosvědčil, a pak nám i skrze něho dává nahlédnout do všech našich nemocí a možná i určité slepoty, která se ani zdaleka netýkala jen jednoho člověka.

A na nás je tuto jeho zprávu o člověku zvěstovat do celého světa, aby se na něm mohly projevit Boží skutky. Nejde však o svět, ale právě o toho jednoho člověka, který nikdy neviděl, a právě na něm se má projevit, ukázat a zjevit, že i s ním má Bůh své plány.

A co je člověk a jaké jsou Boží plány s ním? Především je nástroj Boží milosti. Ano, člověk je ten, na kom se má projevit, že i jeho má Pán Bůh rád natolik, že už pak stačí jen jít, umýt se a pak se zase vrátit a vidět. A vidět co? Vidět především to, že se ta milost může dostat úplně ke všem, a to i k těm, o kom bychom to ani dříve moc nepředpokládali, jednoduše proto, že bychom tomu moc nevěřili.

Ale láska hory přenáší, a tak i víra a taky naděje. Neboli víra, naděje a láska, abychom na to nezapomínali. Víra v to, že opravdu každý člověk má šanci a Boží milost tu je i pro něj, naděje, že opravdu každý člověk může nakonec prohlédnout a Boží milost je tu i pro něj, a láska, kterou i nám dává Bůh zakusit svou přítomnost.

Takže přátelé, tady to máte všechno pěkně pohromadě. Stačí jen se toho chopit a zvěstovat Boha hezky lidsky, a až když je tma a dokud člověk nevidí, neboli ve víře, naději a lásce, že Bůh je tu i pro něj. Ale je tu Bůh i pro mě? A na to je právě ta víra, naděje a

lásky taky. Že je tu i pro mě. Člověka, který toho taky moc nevidí, naději nemá téměř žádnou, o lásce ani nemluvě, a přece se i jemu může dostat té podivuhodné Boží milosti, jaká se může dostat každému, kdo ji umí přijmout.

A ta se přijímá především s vděčností. S vděčností za to, že i ke mně Ježíš došel a přes dotazy jeho učedníků, jak to se mnou vlastně je, mi do života vnesl trochu světla, s vděčností za to, že se i mě Ježíš nakonec ujal, potřel mi oči a já jsem pak mohl jít, a když jsem se vrátil, tak jsem viděl i to, co dosud ne.

A s vděčností za to, že tuto Boží milost mohu zvěstovat i člověku, který o ní třeba ani dříve nevěděl a mohl by ji zakusit též, a přitom zůstat právě tak člověkem jako předtím, jen vidoucím a současně tím, kdo se bude moci vrátit tam, kde ho čekají už jen samé dobré věci.

PÍSEŇ: NEZ 314 *Za dar slova*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste,

prosíme tě za všechny, kdo si nevědí s něčím rady, prosíme tě, veď nás cestou moudrého a správného rozhodování, prosíme tě, daruj nám svůj pokoj, ať víme, kam kráčíme.

Prosíme tě za všechny, kdo se trápí, ať už nad svými blízkými nebo nad celým světem nebo jen nad tím, když někdo nevidí.

Prosíme tě za všechny, kdo ještě nebo už neznají cestu, veď je svou pomocnou rukou, ať najdou, co hledají.

Prosíme tě za všechny, ke komu se tvé slovo ani tvé činy ještě nedostaly, veď je cestou lásky a pokoje.

Do tvých rukou vkládáme všechny tiché a zarmoucené, všechny chudé i nemocné i všechny, kdo o to stojí. A s radostí vyhlížíme tvůj příchod, který by nás postavil na nohy a dal nám dobrou naději i výhled do budoucna.

A společně se modleme tak, jak jsi nás naučil: *Otče náš...*

POSLÁNÍ: Ř 8,19–21

POŽEHNÁNÍ: Num 6,24–26

PÍSEŇ: NEZ 411 *Amen, Otče*

SLUŽEBNICE PÁNĚ

INTROIT: Ž 126

PÍSEŇ: NEZ 462 *Zvěstujem vám radost*

MODLITBA

Hospodine,

jak jsou tvé plány zvláštní! Stvořil jsi tento svět. V něm sis vyvolil Abrahama, aby se stal praotcem zvláštního lidu – lidu izraelského. Vyvolil sis tento národ, abys na něm všemu světu demonstroval svůj vztah s lidmi. A z tohoto národa sis vyvolil člověka, ženu jménem Maria, aby přivedla na svět tvého Syna a našeho Spasitele, Ježíše. Narodil se jako malé dítě v chudém chlévě a zemřel jako trestanec na kříži. A přece to byl Mesiáš, Král králů, který změnil dějiny celého světa a životy miliónů lidí v dějinách i dnes. A tvé plány sahají ke každému z nás. Povoláváš nás a zveš nás, abychom byli tvými dětmi. Jsi dokonalá láska, která nás všechny objímá. Odpusť nám, že my tak dokonalí nejsme a tvou lásku opětovat neumíme. A tak nám nezbývá než spoléhat na tvé smilování.

Amen.

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO: L 1,26–38

PÍSEŇ: NEZ 203 *Ave Maria*

KÁZÁNÍ

Základ pro dnešní kázání tvoří text L 1,46–55.

Příběh o narození Spasitele známe díky vyprávění Matoušovu a Lukášovu. Nejkošatěji vypráví vánoční příběh Lukáš. Jeho vánoční betlém má také nejvíce postav. Zachariáš, Alžběta, Simeon, Anna, Josef, Marie, Gabriel, Augustus, Quirinius, andělé, pastýři... Jen ty mudrce a krutého Heroda přenechal Lukáš Matoušovi. A každá ta postava nějakým způsobem zapadá do vánočního příběhu.

Ale jedné postavy jako bychom se my evangelíci báli. Ne, není to Herodes, je to Marie. V obavě, abychom z ní náhodou neudělali královnu nebes, raději si jí ani moc nevšímáme. Ano, porodila Ježíše, splnila svou úlohu a už není potřeba. V naší zbožnosti nehraje žádnou roli. To je protestanský extrém. Ten katolický extrém jí ovšem ublížil neméně. Zbavil ji jejího lidství, takže Maria už nemůže mít další děti, aby navždy zůstala pannou, přestože Písmo mluví o opaku. Dokonce od r. 1854 se církevní dogmatizací stala pannou i její matka, tedy Ježíšova babička, kterou ani neznáme. A 1. října 1950 bylo zcela v rozporu s Biblí dogmatizováno i Mariino nanebevzetí. Ale zanechme teologických disputací. Zmiňujeme to pouze proto, aby tohle kázání nebylo pokládáno za nepatřičnou glorifikaci Panny Marie. Jeho účelem je povšimnout si, jak narození Ježíše jeho vlastní matka prožívala. Vždyť Maria je pro nás všechny nesmírně inspirativní, aniž bychom se k ní museli hned začít modlit.

Tak tedy poslechněme, jak Marii, matku Ježíšovu, vykresluje Lukáš. Představte si mladý zamilovaný pár. Marie z Nazareta začala chodit s tesařem Josefem. Už měli před svatbou, když za Marií přišel Boží posel. Lukáš píše, že to byl anděl Gabriel, protože Gabriel je už ve Starém zákoně ten, který vykládá Boží vůli. Přichází za Marií, aby porozuměla tomu, co Bůh zamýšlí udělat. Nejprve ji však musí ubezpečit, že se nemusí bát. Pak jí sdělí, že počne, porodí syna a má mu dát normální běžné jméno Jozue – Hospodin je spása. A protože bylo tenkrát moderní jména počítovat, bude se mu říkat Ježíš. Maria logicky namítne, že s Josefem ještě nejsou manželé, proto ani spolu nežijí a dítě nemohou mít. Ale Gabriel řekl jen něco o moci Nejvyššího, která na ni dopadne jako když padá stín. Tudíž to pro nás všechny zůstává zahaleno stínem tajemství. A s tímto tajemstvím, které nebude moci nikomu vysvětlit, bude Maria žít celý život. Řekne jen: „*Hle, jsem služebnice Páně; staň se mi podle tvého slova.*“

Stejně se ale potřebovala někomu svěřit a potřebovala povzbudit, a tak spěchala za Alžbětou, která byla její příbuzná. Alžběta jí řekla: Ber to tak, že to je požehnání a že ty jsi požehnaná! A plod tvého těla je také požehnaný! A blahoslavená, která uvěřila, že se splní to, co jí bylo řečeno od Pána.

Můžeme se jen domýšlet, jak se Alžběta s Marií usilovně modlily a pročítaly spolu Písmo, tak jak to děláme při osobní pastoraci i my. A zřejmě si četly starozákonní příběh o Chaně, které také Pán Bůh zázračným způsobem dopřál potomka a ona mu dala jméno

Samuel, z něhož se pak stal nejvýznamnější soudce Izraele. Nebo jí ten příběh Alžběta jako manželka kněze alespoň vyprávěla. Usuzuji tak z toho, že se Maria nechala inspirovat modlitbou Samuelovy matky, když ji pak volně cituje: *„Duše má velebí Pána a můj duch jása v Bohu, mém spasiteli, že se sklonil ke své služebnici v jejím ponížení. Hle, od této chvíle budou mne blahoslavít všechna pokolení, že se mnou učinil veliké věci ten, který je mocný. Svaté jest jeho jméno a milosrdenství jeho od pokolení do pokolení k těm, kdo se ho bojí. Prokázal sílu svým ramenem, rozptýlil ty, kdo v srdci smýšlejí pyšně; vladaře svrhl z trůnu a ponížené povýšil, hladové nasýtil dobrými věcmi a bohaté poslal pryč s prázdnou. Ujal se svého služebníka Izraele, pamětliv svého milosrdenství, jež slíbil našim otcům, Abrahamovi a jeho potomkům na věky.“* Vidíte, jak je dobré znát biblické modlitby zpaměti, protože vám v těžkých chvílích mohou propůjčit slova povzbuzení a potěšení a přivést vás v krizi na dobré myšlenky.

K čemu Chanina modlitba přivedla Marii? Především k vděčnému přijetí svého údělu. Ke chvále a radosti. Maria přijala svůj úkol jako zvláštní požehnání. To, že ze svěřeného dítěte vychová silného a odvážného muže, který bude Spasitelem národů, to Maria přijala jako zvláštní vyznamenání a jako úkol, k němuž jí budou gratulovat všechna pokolení. Že do těch velikých plánů, které má Hospodin s tímto světem, zahrnul i ji. Že se rozhodl učinit veliké věci spolu s ní. Že ona smí mít svůj podíl na Božím díle v tomto světě.

Milí přátelé, to je ta inspirace, to je ten příklad a vzor, který nám Maria dává. Ona své poslání přijala ne jako břímě, ne jako úděl, ne jako trauma, ani jako osud, ale jako požehnání. Jestliže si Pán Bůh někoho povolává k službě, může si dotyčný gratulovat, protože má výsadu být při tom, když Pán Bůh dělá v tomto světě veliké věci.

Možná si někdy říkáme, co to Pán Bůh po mě chce. Jak já se před lidmi obhájím? Jak vysvětlím, co mě to potkalo? Jak zdůvodním, že mě Bůh přijal a pověřil úkolem? Vždyť to hrozí velikým průšvihem. Vždyť já to nezvládnu. Vždyť jsou jiní, povolanejší, kteří mohou dělat velké věci. Ale já? Nemám odvalu, nemám sebevědomí, nemám schopnosti ani předpoklady. Jak vysvětlím lidem, že jsem uvěřil v Boha a chci mu teď naplno sloužit? Budou se mi smát!

Ale podívejme se na Marii. Mariina služba Bohu vyrostla ze zvláštní zkušenosti, kterou neuměla vysvětlit, která byla zahalena tajemstvím, o kterém vůbec ani nemohla mluvit,

a přece to přijala a přetvořila v jásavou modlitbu života, ve službu Bohu, a dokázala si říci: Od této chvíle mi budou všichni gratulovat a blahoslavít mě, že mě Bůh zahrnul do svých plánů, že se ke mně sklonil v mém ponížení a že se mnou v životě počítá. To všechno dokáže Bůh učinit i s člověkem, který si nevěří, který o sobě pochybuje a který se považuje za životní outsidera.

Maria dala světu Ježíše. Ale to není tak úplně Mariino specifikum. To je přece úkol všech křesťanů na celém světě. Přinášet Krista všude tam, kde člověk potřebuje Spasitele. Do chudých jeslí, do lidské bídy, do lidských traumat a bolestí.

I Maria sama musela Ježíše přijmout do svého života jako každý z nás. A Ježíš její život proměnil tak, že jí k tomu dodnes všichni gratulují a někteří k ní dokonce chodí na radu. Ale stejně tak se může každý z vás v tuto chvíli modlit jako Maria a říci Bohu: I já chci být na tomto světě pro tebe, Bože, užitečný a chci přijmout Krista, aby vstoupil do mého života, aby proměnil můj život, aby i moje duše velebila Pána a můj duch jásal v Bohu, mém Spasiteli, že se ke mně sklonil v mém ponížení a učinil se mnou veliké věci. Bože, já po tom toužím. A Bůh, který má moc Nejvyššího, může s námi opravdu učinit velké věci. A zaradujeme se.

MODLITBA

Bože,

překvapuješ nás, že si zrovna nás vybíráš jako své služebníky, abychom přinášeli světu Krista Spasitele. Kéž ho nosíme ve svém srdci a radostně o něm vyprávíme světu. Vždyť čím srdce přetéká, to ústa mluví.

Amen.

PÍSEŇ: NEZ 481 *Ó křesťané všichni*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste,

prosíme nyní za tento svět. Zbav jej strachu, který působí v lidech agresí a bezohlednost. Zbav nás pochybností o své moci a vládě. Dopřej lidem, aby se mohli

vidět ve tvém světle jako Boží děti. Probud' víru v lidech, kteří už nedovedou ničemu věřit. Prosíme, dej zdravý rozum těm, kteří zaměnili víru za pověru a podléhají nejružnějším klamům.

Modlíme se za lidi, kteří nevědí, čím jsou a proč tu jsou. Modlíme se za muže, kteří se nedovedou postarat o svou rodinu. Modlíme se za ženy, pro které je mateřství příliš těžké. Modlíme se za rodiče, kteří mylně pokládají děti za své vlastnictví. Modlíme se za ty, kteří nikoho nemají. Prosíme za manžele, kteří nemohou mít děti. Prosíme za děti, které nemají vlastní domov. Prosíme za děti rozvedených rodičů.

Pane, každý z nás si v životě neseme v sobě nějaké trauma a bolest. Prosíme, uzdrav nás, osvobod' od všelijakých pout. Daruj nám vědomí smysluplnosti života i služby a víru v dobrou budoucnost, která je v tobě.

Děkujeme ti za všechny tvé služebníky, kteří jsou již u tebe a jsou pro nás vzor zbožného života. Dej, ať i naše snažení je nesené radostí, že ti můžeme sloužit a být tvým nástrojem lásky.

Ve tvém jménu, Ježíši, voláme: *Otče náš...*

POSLÁNÍ: Žd 6,11n

POŽEHNÁNÍ: 1K 10,13

PÍSEŇ: NEZ 484 *Tichá noc*

JSME JEDNO TĚLO

POZDRAV

Ve jménu Boha Otce i Syna i Ducha svatého. Amen. Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho i Pána Ježíše Krista. Amen.

INTROIT: Př 13,14–16

Učení moudrého je zdrojem života, pomůže uniknout léčkám smrti. Prozíravost zjednává přízeň, kdežto věrolomní vytrvávají na své cestě. Kdo je chytrý, počíná si podle poznání, kdežto hlupák roztrušuje pošetilost.

PÍSEŇ: NEZ 290 Pane Bože, budiž chvála

MODLITBA

Bože, Otče náš,

ty se o nás věrně staráš. Chválíme tě a děkujeme ti.

Bože, ty nám dáváš jídlo, pití, ty nám dáváš zákon, přikázání, máš pro nás milosrdenství a odpuštění. Chválíme tě a děkujeme ti.

Bože, prosíme tě, buď nám milostivý i tehdy, když ubližujeme tvému stvoření. Buď nám milostivý i tehdy, když se nám nedaří odpouštět. Buď nám milostivý, když na nás dopadne závist nebo když se cítíme povýšeni nad druhé. Odpusť nám, když nepoznáváme bratra či sestru v soužení. Pane, odpusť nám, když jsme lhostejní vůči sobě i vůči světu.

Hospodine, máme však naději, protože ty jsi věrný a milosrdný Bůh. Děkujeme za tvou věrnost, děkujeme za naději. Pane, ty jsi nám zanechal svého Ducha. Prosíme tě nyní za něj. Dej, ať si nás podmaňuje v tomto shromáždění. Duchu svatý, prosíme, přicházej mezi nás a vyučuj nás všemu dobrému.

Amen.

SLOVO MILOSTI

Stane se, že bude ke mně úpět a já ho vyslyším, poněvadž jsem milostivý. (Ex 20,26)

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO: Mt 13,24-30

PÍSEŇ: NEZ 312 *Přišli jsme, ó Ježíši*

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, mocí své přítomnosti otevírej nám Boží mysl, abychom mohli zahlédnout tvé světlo a ve tvé síle byli silní.

Amen.

KÁZÁNÍ

Text, který se stane základem dnešního přemýšlení je zapsán v 1K 12,4-14.

Sestry a bratři, jak si představujete tělo? Můžeme přimhouřit oči a přestavovat si je. Co se nám vybaví? Ruka? Noha? Hlava? Oko? Nebo snad zuby? Asi je to tak, že každému se vybaví něco jiného, jiná partie. Možná je to tím, že každý jsme jiný a každý se zaměřujeme na něco jiného. Však kdo vidí tělo ve své celosti?

Pojďme se nyní zaměřit na jeho jednotlivé části. Ruka. Ruka je dobrá, něco dovede, ruce dovedou třeba posekat zahradu, umýt nádobí, pracovat. Však se říká přiložit ruku k dílu. Chceme-li se něco dozvědět o člověku, všimněme si rukou. Poznáme, co ten člověk dělá, jak se živí, možná i jaké jsou jeho zájmy. Ruka je dost vypovídající.

Pojďme dále: noha. Pakliže jsou nohy zdravé, zanesou nás na mnoho míst. Nohou můžeme šlápnout do pedálů. S pomocí nohou můžeme ledacos zažít. Můžou nám dopomoci k setkání; noha je dobrá k pohybu. Je důležité být schopen se přemístit.

Hlava. Tak to je důležitá část, ne-li rovnou nejdůležitější, alespoň v naší kultuře, jež vychází z osvícenství se zdůrazněním rozumu. Hlavou se přemýšlí. Rozum a mysl používáme vlastně neustále. Člověk je myslící bytost, to víme již od starých filosofů. Ovšem je tu komplikace – mysl dokáže vynalézt i věci dost nerozumné: jaderné zbraně, dokáže vynalézt, jak dobře mučit, jak život zahubit, jak otrávit planetu. Hlava je dobrá,

ale předně jde o to, co v ní máme, jaký duch tam hnízdí, čím hlavu sytíme. Příklad z dnešní doby: Uvědomil jsem si, a mnozí s tím máme zkušenost, že dobří znalci počítače mohou snadno být geniální zločinci. Pěkně z anonymity od svého notebooku vám vyluxují bankovní konto nebo velmi snadno rozšíří účelové lži, dezinformace.

Ale víme, že člověk má i vnitřní orgány jako je třeba srdce. Mohli bychom říci, že to je centrum. Nejen citů, ale biblicky i vůle, tedy toho, co chceme, kam směřujeme. Můžeme říci, že srdce doplňuje hlavu.

Milí přátelé v Kristu, k rozlišování a dobrému pozorování nám může pomoci oko. To je další orgán. Říká se také, že oko je průzor do duše. Asi ano, jen málokdo dokáže oči plně ovládat. Slova, jazyk se dají zvládnout, zbytek těla po přemáhání asi také, ale oko nás vždy prozradí. Jenže to oko umí také číst, vnímá svět, zprostředkovává informace. Kontaktuje nás s druhými!

Sestry a bratři, vidíme (i po malém výčtu), že orgány mají svou funkci. Jsou užitečné, pakliže své poslání dobře plní. Apoštol Pavel použil tuto metaforu pro církev. Církev má také jednotlivé části a orgány. Jsou dobré, když žijí v souhře a v solidaritě. Představme si, kdyby se části těla rozhádaly. Co by vzniklo? Zmatek, chaos? Nebo dokonce sebedestrukce? Možná i tam by to mohlo dojít. Rozhádanost neprospívá žádnému společenství, křesťanskému sboru také ne, konečně proto Pavel o tom korintským křesťanům píše. Křesťanský sbor má usilovat o vyšší dary. Známe je: víra, naděje, láska. Jedna drobnost: V těle máme i malé částičky, i třeba oční víčko či řasu na něm. Dokážeme být v solidaritě také s takto malými? Dokážeme na ně myslet, považovat je za důležité?

Sestry a bratři, vy jste to tělo, my jsme tělo. Napadalo mě, jak daleko to je od budovatelského zápalu soudruhů a také fašizujících teorií lidu, který má jednoho vůdce. Tyto extrémny mají jedno společné: znevažují hodnotu člověka. Člověk je pro ně dobrý jen jako částička, jen když se spojí například do nacionálního celku, pevně kolem vůdce. Podle komunistického přesvědčení jsou dobří a pokrokoví pouze proletáři nebo pracující, ostatní jsou podezřelí – buržoazie, feudálové, kulaci, ale i inteligence. Ti všichni jsou pak občané druhé či třetí kategorie.

Co je důležité v křesťanství: Každé části těla v tomto Pavlově obraze je dána důstojnost, každý je cenný, tedy není lehce nahraditelným prutem ve fašistickém svazku ani

bezejmenným socialistickým úderníkem. Každý má rozdílná obdarování, rozdílná působení moci, nikdo nemá říkat druhému: Nepotřebuji tě. A dále: Hlavou toho těla, naší hlavou má být a je sám Kristus. Není tam ani nějaký Hitler, Stalin ani žádný jiný spasitel ekonomický či burzovní – všimněte si, jak jsme po revoluci začali doufat v moudré ekonomy, ovšem fungující ekonomika také není vše. Respektive musí se dbát i na věci ve společnosti. Z Bible nám tedy vyplývá zásadní poznatek: Každý máme svou hodnotu, hodnotu v Božích očích, každý jsme byli obdarováni jako část Božího lidu.

Sestry a bratři, my jsme tělo Kristovo. Mezi námi jsou ti podobní těm rukám. Dělají, třeba nic neříkají. Někteří zase více mluví, i to je dobré, je potřeba mít mluvčí, kteří nám věci pěkně naformulují. Jiní mezi námi zase vidí dál, než je jen další měsíc v kalendáři. Vidí do budoucnosti a říkají, kudy bychom měli jít. Jsou sestry a bratři, kteří zase dobře slyší, mají ucho přiložené na tepu doby a u Hospodinova dechu. Vědí, co se děje kolem nás – čím zrovna žije země, čím žijí lidé kolem nás. Dále existují bratři a sestry, kteří zdánlivě nic nedělají, a přitom třeba pouhá jejich přítomnost je dobrá pro duše ostatních.

Bratři a sestry, vy jste tělo Kristovo. Pojdme ale k méně harmonickým věcem našeho obrazu. Co to může být? Asi nás to napadne. Třeba se může stát, že ruka se bude pokládat za důležitější, však toho tolik nadřu a ostatní nic. Nebo zase ústa si budou připadat, že jsou nad ostatní. Kolik se modlíme, kolik toho odkážeme, jaktože druzí to nedělají? Co je to s nimi? Nejsou na tom nějak duchovně mizerně?? Není to už spíše plevel? Prostě i křesťané podléhají (podléháme) duchovní pýše.

Obraťme proto pozornost, bratři a sestry, k Ježíšovu podobenství, které jsme dnes četli jako první čtení – o plevelu na poli. Zaměřme se na otázku učedníků, když vidí množství těch špatných bylin, plevelu. Ptají se: Nemáme plevel vytrhat? Poselství ale zní: Nechte spolu růst plevel i pšenici. Trend je jasný – zahubit plevel všemi prostředky, chceme dobré klasy. Ale ten smysl je naprosto zřejmý: trháním, rvaním toho nepěkného plevelu by člověk poškodil kde co, i to pěkné a užitečné. Přílišnou tvrdostí a přísností, rušením všelijakých neřádů člověk-soudce či policista může poškodit i to dobré, užitečné nebo malé či pranepatrné. Rozumíme, proč chce být člověk někdy přísný, stejně jako se asi dokážeme vžít do pocitů rolníka, kterému prorůstá plevel pšenicí. Není nám jedno, když jsou dobré věci dušeny zlobou zlých. Ale to je jen jeden pohled, další by byl, že přílišnou horlivostí a honem na čarodějnice člověk napáchá sám hodně zla, a navíc se staví do role

soudce, která mu vlastně nepřísluší. Soudcem je Beránek a Hospodin.

Sestry a bratři, když to shrnu – křesťané mají svou důstojnost, máme svou důstojnost jako tělo Kristovo, máme svou důstojnost jako Boží stvoření. Máme tu pěkný obraz těla; církvev, Boží lid, je (jako) tělo. Zajisté jsme různí, jako jsou různé údy a orgány těla, ovšem i ta poslední sestra, poslední bratr jsou hodni lásky a péče, Bůh je má rád, jsou částíčkou jednoho těla. Pozor na všechny, kteří dělají z lidí jen atomy, jen pruty, které se mají podřídít něčemu většímu, třeba nacionálnímu, nebo jiné utopii. Dorůstejme do Krista, to je správná výzva. Kristus je totiž hlava církve.

Na úplný závěr si to ještě jednou poslechněme: „*Jsou rozdílná obdarování, ale tentýž Duch; rozdílné služby, ale tentýž Pán; a rozdílná působení moci, ale tentýž Bůh, který působí všechno ve všech.*“ Bratři a sestry, vy jste tělo Kristovo. Amen.

PÍSEŇ: NEZ 769 *Jeden Pán, jedna víra*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane,

ty vidíš své tělo, svou církev. Ty jediný vidíš celé tělo vcelku.

Prosíme, dávej nám pokoru, když se upínáme jen na svůj úkol, na své obdarování.

Prosíme tě o velkorysost v duchovní oblasti.

Prosíme tě za sestry a bratry, kteří pracují rukama. Starají se o úklid, o to, abychom měli co jíst, když jsme spolu. *Voláme k tobě, Pane, vyslyš nás.*

Prosíme tě za lidi, kteří se starají o výzdobu kostela či modlitebny, abychom zde měli hezké prostředí. *Voláme k tobě, Pane, vyslyš nás.*

Prosíme tě za lidi, kteří čtou z Bible, za lidi, kteří se starají o nedělní školu. *Voláme k tobě, Pane, vyslyš nás.*

Prosíme tě za lidi, kteří se snaží o rozvoj sboru. *Voláme k tobě, Pane, vyslyš nás.*

Prosíme tě za všechny, kteří obětují sboru čas a modlitby. *Voláme k tobě, Pane, vyslyš nás.*

Prosíme za lidi, kteří nelitují benzínu a svážejí nás do kostelů a modliteben. *Voláme k tobě, Pane, vyslyš nás.*

Prosíme za všechny, kteří připravují svatou večeři. Prosíme za kazatele, presbytery, za jejich odpovědnou práci ve sboru. *Voláme k tobě, Pane, vyslyš nás.*

Dej ať jsme pozitivním ostrůvkem v naší obci, městě. Pane, vlévej do nás svatého Ducha a obnovuj nás v lásce a solidaritě.

Otče náš...

PÍSEŇ: NEZ 169 *Jak rozkošné a milé*

POSLÁNÍ: 1P 2,1-5

POŽEHNÁNÍ

*A pokoj Boží, převyšující každé pomyšlení, bude střežit vaše srdce i mysl v Kristu Ježíši.
Amen.*

PÍSEŇ: NEZ 411

NÁSLEDUJ MĚ

POZDRAV

Ve jménu Boha Otce i Syna i Ducha svatého. Amen. Milost našeho Pána Ježíše Krista, láska Boží a přítomnost svatého Ducha s vámi se všemi.

INTROIT: 2S 21,20n

Hospodin mě podepíral, učinil mě volným; ubránil mě, protože si mě oblíbil.

PÍSEŇ: NEZ 296 Čisté srdce dávej všem

MODLITBA

Pane Bože,

děkujeme, že v tvém kříži nalézáme útočiště a oporu pro svůj život. Děkujeme ti, že tvůj kříž porazil všechny mylné křižovatky lidských cest a ukázal světu jasný směr. Děkujeme ti, Pane Bože, že pamatuješ na člověka a skláníš se k němu ze své lásky a voláš ho k následování, stejně tak jako jsi volal praotce Abrahama. Děkujeme ti, že jsi nás povolal do společenství a daroval nám na cestu víry sestry a bratry, abychom neusnuli v růstu. Děkujeme ti za čas, kdy tě můžeme společně chválit a oslavovat a těšit se na to, co jsi pro nás dnešní den přichystal.

Prosíme o přítomnost tvého Božího Ducha, aby v nás otvíral dveře k tvému slovu, utěšoval nás a uzdravoval to, co je v nás nemocné.

Amen.

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO: 1Kr 19,1–8

PÍSEŇ: NEZ 716 Z tvé ruky, Pane můj

KÁZÁNÍ

Základ dnešního kázání je zapsán v 1J 2,12–17.

Kdosi se rozhodl následovat Ježíše. Nevíme, co bylo původem jeho motivace. Můžeme se jen pít po tom, zda ten kdosi byl zasažen učením o Božím království, anebo Ježíšovými skutky. Zda se setkal s Ježíšovými učedníky, které Ježíš vyslal, a zatoužil být jedním z nich. Nyní je u Ježíše a nabízí se mu. Říká: Kamkoliv půjdeš, půjdu s tebou. Ale nepochodí. Matouš specifikuje, že ten kdosi je zákoník. To nám trochu napovídá, protože zákoníci měli svět sami pro sebe. Mysleli si, že Boha uctívají tím, že jednají právě podle zákonných předpisů, že právě tak se to Bohu líbí. Také byli zvyklí na to, že si ze známých mistrů vyhlédli mistra, ke kterému se rozhodli jít do učení.

Ale Ježíš jedná jinak. Svým učedníkům řekl: *„Ne vy jste si vyvolili mne, ale já jsem si vyvolil vás.“* To je moc důležitá věc, protože my se mockrát v životě cpeme tam, kde nemáme být. Děláme věci, které nemáme dělat, a pak se divíme, že to nejde, a chřádneme nakonec pod tíhou důsledků tohoto konání. Když se nad tím zamyslíme, Ježíš mládenci odpověděl v podstatě laskavě, když mu řekl: *„Lišky mají doupata, ptáci hnízda a syn člověka nemá, kam by hlavu složil.“* Svou odpovědí tu Ježíš ukazuje na styl života, který vede. Říká tím mládenci: *„Tento styl není pro tebe, ten je jenom pro ty, které povolám teď.“* Ti k tomu dostanou milost. Třeba mě budeš následovat později.“ V podstatě mladíkovi doporučuje, aby se obrátil na Otce v nebesích a ptal se po jeho vůli a cestě, kterou se má vydat.

My máme schopnost Bohu vnucovat svou vůli a neptat se na tu jeho. A pak se rozhodujeme a divíme se, že ty věci nejdou a končí fiaskem. Učitel zákona nevěděl, kdo je to Ježíš, kam jde, že od Otce vyšel a skrze cestu utrpení a smrti se k Otci vrací. Tak Ježíš tři roky vyučoval své učedníky a také to nepochopili. Jak by tedy v té chvíli chtěl být tento muž s Ježíšem? Syn člověka nemá kam by hlavu složil. No pochopitelně, protože se zřekl všeho pro nás. I sám sebe.

„Jinému řekl: ‚Následuj mne!‘ On odpověděl: ‚Dovol mi, Pane, abych šel napřed pochovat svého otce.‘ Řekl mu: ‚Nech mrtvé, ať pochovávají své mrtvé. Ale ty jdi a všude zvěstuj království Boží.‘“

Tato výzva k následování Ježíše obsahuje nemalé napětí, neboť naráží na zákon, který jinému ukládá péči o své rodiče za povinnost. Ježíš přece nepřišel zákon zrušit, ale naplnit. Co tedy takovouto odpovědí Ježíš sleduje?

Tady je Ježíš ten, který povolává. Dotyčný se má stát Ježíšovým učedníkem a ten by měl vědět, co znamená „následuj mě“. Měl by vědět, kdo je to Pán a co to znamená, když nás povolá, abychom žili s ním. Ježíš mu jasně říká: „Pojď za mnou.“ A on nazývá Ježíše Pánem. Ale také toho moc nepochopí. Nepochopí, že Ježíš nemůže být na druhém místě. Každý z nás zná situace, když vztah k Ježíši zanedbává. Zanedbáváme modlitbu, zapomínáme na Ježíše a nežijeme s ním tak, jak bychom i chtěli. Mnoho věcí, které se dějí kolem nás, tříští naši pozornost. O to víc je důležité, jestli v tom všem si Ježíše stanovíme jako toho, kterého chceme milovat celým srdcem. Ano, Ježíš není ten druhý, protože Bůh má mít v našem životě prvenství.

Ten člověk mu říká: Dovol mi napřed pochovat svého otce. Ježíš není proti lidským vztahům, dokonce podle zákona syn měl pohřbít svého otce. Na tom nebylo nic špatného. Ale nejprve je třeba hledat vůli Boží a Boží království, a to ostatní nám bude přidáno. My bychom byli tak rádi, kdyby se Ježíš řídil naší vůlí a pak bychom někdy udělali to, k čemu nás vyzývá on. Jo, až dodělám tuhle práci, tak se půjdu pomodlit. Až tohle vyřídím, tak ti budu naslouchat. Mnohdy upřednostňujeme vše před vztahem s Ježíšem.

Myslím si, že ten člověk mohl Ježíši říct: „Rád půjdu za tebou, ale zemřel mi zrovna otec, co mám dělat?“ Nevím, co by mu Ježíš řekl. Možná by řekl: „Půjdeme tam všichni s tebou.“ Ale jestliže řekl: „Napřed půjdu pochovat otce a pak půjdu za tebou“, tak to pro Ježíšova učedníka není dobrá reakce.

Možná to, co v našem hodnotovém systému máme na prvním místě, je náš bůh. Každý z nás musí revidovat, koho na prvním místě má. Protože to je předmět zájmu mého srdce. A kdo si zvolil Ježíše a jeho království, pro něho je priorita být s ním. Zajímat se o Ježíšovu cestu a zvěstovat příchod jeho království.

Pak Ježíš dalšímu muži říká: „Pojď za mnou.“ Skoro jako by Ježíš říkal: „Jde to s vámi pořád dokola, ve vašem životě má pořád něco přednost.“ V některých situacích je třeba neotálet. Je třeba se opravdu rozhodnout. Rozhodnutí za nás neudělá nikdo jiný. Možná

pro někoho to znamená, že opravdu už nastal čas rozloučit se s rodiči a začít žít sám za sebe. Na svoje náklady a na svoji zodpovědnost.

Nevím, jakou máte představu o ruční orbě. Když někdo položil ruce na pluh a otáčel se, určitě neoral rovně. A všechnu svou práci zničil. V tom je asi to největší poučení pro nás. Že Ježíšův učedník opouští to, co bylo za ním. Minulost vydal v důvěře Božímu milosrdenství a jde dopředu. Nemůžeme se neustále odvolávat na to, co bylo. Je třeba jít dál. Sice nevíme, co bude zítra, ale víme, že nás Ježíš zve. Ježíš je naše jistota. Je ten, který se nám úplně dává a zve nás do domu svého Otce.

Společný kořen všech těch mužů, jak jsme je poznali v úryvku evangelia, je, že všichni na prvním místě měly sebe: svůj názor, svůj pohled na věc. To je pro nás trošku varovné. Z Ježíšovy odpovědi můžeme vyrozumět, že následovat ho není snadné. Ježíšova odpověď ukazuje, jak je důležité, abychom my sami věděli, proč jsme se vydali na cestu následování. Protože jít za Ježíšem neslibuje cestu bez překážek, ale naopak. Člověk je vybídnut, aby vyšel za hranice svých představ o životě a svěřil cele svůj život do velikosti a moci Pána Boha a nechal se jím vést. Sami nejlépe víme, jak nám to jde. Často to nejde či nechceme udělat Bohu první místo ve svém srdci. Často vzdorujeme a držíme se zuby nehty svého místo toho, abychom se učili kráčet s Ježíšem a čekat na nové věci, které má pro nás Pán Bůh připraveny. Jestliže nás Ježíš povolal, je třeba dát ho na první místo. Nespoléhat na svoje síly. Nemotat se pořád kolem sebe. Dnes nás zve, a my nevíme, kam jím budeme pozváni zítra.

Při službě pro Boží království není prostor ani čas se ohlížet. Protože Boží království je místo víry, které ještě není vidět, ale lze na ně spolehnout. A čerpat z něj již teď ku potěše a pokoji. Ano, když jsme ukotveni v Kristu, není potřeba loučit se s rodinou a s bližními, protože skrze Kristovu smrt a zmrtvýchvstání vstupuje do našeho života věčnost. Věčnost, která převyšuje naše veškeré limity. Amen.

PÍSEŇ: NEZ 401 *Za ty, kdo hladem trpí a bídou*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš nebeský Pane,

prosíme, střež naše společenství, upevni jeho základ a posiluj je v růstu. Prosíme,

rozšiřuj naše řady a přiváděj ty, které jsi pro naše společenství povolal, a naplňuj je svou vůlí. Tebe prosíme: *Pane, smiluj se.*

Prosíme za nemocné, za ty, kdo chtějí být tady s námi a nemohou. Tebe prosíme: *Pane, smiluj se.*

Prosíme za ty, kdo k tobě volají a přicházejí ve své nouzi. Tebe prosíme: *Pane, smiluj se.*

Prosíme za svět, který je rván do šatu válek, strachu a útisku, za svět vzájemných lidských nepochopení, aby se v něm vyjevila tvá vůle, tvoje radost, tvůj pokoj. Tebe prosíme: *Pane, smiluj se.*

V tichosti ti Pane Ježíši Kriste předkládáme své jednotlivé modlitby. Tebe prosíme: *Pane, smiluj se.*

Otče náš...

POSLÁNÍ: Lk 9,57–62

POŽEHNÁNÍ

Zpívejte Hospodinu novou píseň, vždyť před očima všech národů zjevil svou spravedlnost a nezapřel své milosrdenství. Ať vás jeho milost, láska a pravda provázejí, kamkoli zamíří vaše kroky; Boží pokoj ať prozáří vaše dny a vede vaše cesty.

PÍSEŇ: NEZ 777 *Bud' mojí nadějí do příštích dnů*

BATOH STARÉHO LIDSTVÍ

POZDRAV

Ve jménu Boha Otce i Syna i Ducha svatého. Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista.

INTROIT: 1Pt 1,3–5

PÍSEŇ: NEZ 277 *Chval Pána svého písni*

MODLITBA

Pane Bože,

děkujeme ti za dnešní ráno. Radujeme se z toho, že jsi nám dal další nový den.

Děkujeme, že se dnes můžeme shromáždit kolem tvého slova. Prosíme promluv k nám, dej nám rozumět a dej, ať najdeme potěšení, povzbuzení a klid pro další dny.

Prosíme, dej, ať skrze slova zde slyšená se potkáme s tvým pokojem. Dej, ať lépe porozumíme našim bližním i tomu, co se kolem nás a s námi děje.

Prosíme za naše společenství, dej, ať roste ke tvé cti a chvále. Buď, Pane, s námi a požehnej našemu konání, které ve tvém jménu začínáme.

Amen.

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO: Mt 16,24–27

PÍSEŇ: NEZ 188 *Neskládejte v mocných naději*

KÁZÁNÍ

Základ dnešního kázání je zapsán v Ef 4,22–32.

Od narození, dětství, přes pubertu, dospělost míříme ke stáří. Jdeme časem svého života a neseme na zádech batoh. Máme v něm všechno potřebné, co dělá člověka člověkem.

Občas něco vyměníme, přibalíme nebo se něčeho zbavíme. Je to dobrá výstroj. Máme všechno, co potřebujeme. Otevřeme teď jeden takový vzorový starý, už hodně opotřebovaný batoh. Co v něm najdeme?

Je tady bunda sobectví, která nás spolu s čepicí vlastního prospěchu dobře ochrání. Pak vytáhneme několik triček. Jedno je sebestřednost, druhé pýcha a to třetí sobectví. Taky jsou tu rukavice chamtivosti. Spodní prádlo nevíry a ponožky malého zájmu o bližního. Nad výbavou si řekneme: Komu to asi patří? A já vám to prozradím: Staré, odřené, zároveň dobře vybavené zavazadlo patří starému člověku. Ne, nemluvím o věku uživatele, ale o tom, že zcela jistě patří do party starých pořádků.

A pak je tu druhé zavazadlo. Je možná méně nápadné, možná menší. Pojdme i to rozbalit. Co najdeme? Bundu poslušnosti Pánu Bohu. Několik triček – jedno je láska k bližním, druhé svatost a to třetí čistota života. Vedle toho tu je spodní prádlo víry v Boha a ponožky služby bližnímu. Tahle výbava patří novému člověku. A je k mání.

Apoštol Pavel nás vybízí – odložte starou výbavu a vezměte si novou. Každý z nás, kdo věří v Ježíše, zná své oblečení ze starého batohu: Naše lidství, které je v životě naší neoddělitelnou součástí.

Staré lidství se málo stará o Boha a bližní, je sobecké, hledá vlastní prospěch, chce se prosadit na úkor druhých, je chamtivé, pyšné a pohodlné. Nové lidství je čisté, svaté a plné lásky. Důvěřuje nebeskému Otci, stará se o své bližní a těší se na věčnou blaženost. Můžeme zvolit, z jakého batohu budeme vybírat. Bůh chce, abychom odložili to staré a vzali si to nové. K tomu se ovšem musíme naučit mezi starým a novým rozlišovat. Následující verše nám v tom pomohou.

Čteme: *„Odložte lež a mluvte pravdu, každý se svým bližním.“* V porozumění sami sobě najdeme sklon k nepravdivosti, snad. Říkáme si: „Podívej, jak jsou ostatní špatní a já jsem dobrý!“ To není pravda. Nejsme o nic lepší než druzí. Někdy se snažíme zalhat i Bohu: „Podívej, Bože, jak jsem dobrý, to přece musíš uznat!“ Tohle je staré oblečení, které musíme vyměnit. Pravdivé poznání nás i druhých pochází od Boha. Osvobozuje nás a proměňuje naše vztahy k druhým. Proto o sobě můžeme klidně říkat nepřijemné pravdy, přiznat, čím jsme se provinili, a prosit o odpuštění. Nové tričko pravdy to umožní. Přitom

si ale nezapomeňme vzít nátělník lásky. Když je pravda nepříjemná, láska k sobě i k druhému ji učiní přijatelnou a srozumitelnou. Tričko pravdy a lásky umožní, aby naše slova podporovala dobro a přinášela prospěch. Na rozdíl od starého oděvu, který nás vede ke křivému svědectví proti bližnímu, ale i proti nám. To se pak utápíme v obviňování sebe i druhých. Apoštol Pavel radí: *„Z vašich úst ať nevyjde ani jedno špatné slovo, ale vždy jen dobré, které by pomohlo, kde je třeba, a tak posluchačům přineslo milost.“*

Dál čteme: *„Kdo kradl, ať už nekrade, ale ať raději přiloží ruce k pořádné práci, aby se měl o co rozdělit s potřebnými.“* Staré oblečení má jednoduché řešení: „Sám mám málo! Nejdřív musím mít dost, a až pak se mohu dělit. Dokud mám málo, tak to nejde!“ Člověk ve starém oděvu si stěžuje na svou situaci, na zdraví, na politiku, na okolnosti... A stěžuje si vždycky! Člověk oblečený do nového se naopak raduje. Děkuje Pánu Bohu za všechno, co k němu přichází – ať už je toho hodně, nebo málo, ať už to získal vlastní prací, nebo jako pomoc. Neutápí se v starostech o jídlo, pití ani o oblečení, jak mu poradil Ježíš v Kázání na hoře. Věří, že Bůh ho nenechá na holičkách. Hospodaří moudře a šetrně s tím, co má, a vždy mu něco zbyde, aby se rozdělil s těmi, kteří mají méně.

Čteme: *„Hněváte-li se, nehřešte. Nenechte nad svým hněvem zapadnout slunce a nedopřejte místa ďáblu. Ať je vám vzdálena všechna tvrdost, zloba, hněv, křik, utrhaní a s tím i každá špatnost; buďte k sobě navzájem laskaví, milosrdní, odpouštějte si navzájem, jako i Bůh v Kristu odpustil vám.“* Člověk vytáhne ze svého starého zavazadla oděv nedůvěřivosti a zatrpklosti. Hněv pečlivě ukládá do paměti. A tak si utváří vztah k bližním plný hořkosti, zachmuřenosti, skuhrání a rouhání. Je to svetr rozhořčenosti, který dává tomu, kdo ho nosí, domnělé oprávnění k zlobě a oplácení zla zlem. Děje se tak všude: v rodinách, v zaměstnání, mezi sousedy i v dějinách států a světa.

Člověk v novém svetr se naopak vyznačuje špatnou pamětí. Chyby a viny bližních od sebe odhání. Je pravda, že se také zlobí, ale nový svetr dá člověku pochopit druhého a odpustit druhému i sobě. Člověk jedná tak, jak s ním jedná Bůh skrze Ježíše, nepočítá hříchy svým bližním. Vzpomínky na vinu, hněv a zklamání se v jeho mysli pravidelně vymazávají. Láska a laskavost utvářejí k bližním jeho postoj.

Starý, nebo nový batoh? Po čem sáhnout? Ještě je tady jedna možnost – pokusíme se staré oblečení vyprat. Ovšem, to nejde. Ani osobní zbožnost, silná vůle, dokonce ani

sebevýchovná či výchovná opatření nejsou účinným pracím prostředkem. Naopak hrozí, když to zkusíme, že se staneme obětí vlastní samospravedlnosti. To je špatné! Pomůžte jediná věc: zbavit se starého a vzít na sebe nové!

Ale jde to vůbec? Četli jsme: „*Odložte dřívější způsob života, staré lidství, které hyne klamnými vášněmi, obnovte se duchovním smýšlením, oblečte nové lidství, stvořené k Božímu obrazu ve spravedlnosti a svatosti pravdy.*“ K tomuto dochází jen tehdy, když rozpoznáme hříchy, litujeme jich, vyznáváme je a prosíme Boha o odpuštění. Boží odpuštění je vůbec to první, základní oblečení. Dostáváme je darem a v něm stojíme před Bohem opět čistí a bezúhonní. Dostali jsme je při křtu. V biblickém textu je napsáno: „*Jehož pečeť (tj. Ducha Božího) nesete pro den vykoupení.*“ Když se ve svém životě přiznáváme k našim starým skutkům, činíme pokání, dostáváme křestní košili. Je vždy čerstvě vypraná a vyžehlená. Neváhejme si ji obléknout a nosit ji v každodenním životě! Amen.

PÍSEŇ: NEZ 679 *Pomoz mi, můj Pane*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Bože, tvé je celé stvoření. Tobě za ně děkujeme a prosíme tě za naše bližní, kteří prožívají v těchto chvílích smutek a trápení.

Prosíme za místa těžce zkoušená válkou.

Prosíme za rodiny, které ve válečných konfliktech přišly o své blízké.

Prosíme za rodiče bez dětí a děti bez rodičů.

Prosíme za lékaře pomáhající zmírnit utrpení.

Prosíme za vojáky, kterým válka možná nadobro změní život.

Prosíme za pořádkové síly a politiky všech stran.

Dej, Pane, odvalu k míru. Posiluj ty, kteří usilují o dialog.

Vyznáváme, že ani my neumíme být dostatečně nositeli tvé lásky a pokoje.

Prosíme, buď s námi dnes i v příštích dnech.

Voláme k tobě slovy: *Otče náš...*

POSLÁNÍ: Ez 36,25-27

POŽEHNÁNÍ

Hospodin tě požehná a ochrání tě, Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a bude ti milostiv, Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem.

PÍSEŇ: NEZ 423 *Svou sílu nám dáváš*

JDĚTE

POZDRAV

Milost našeho Pána Ježíše Krista, láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi vámi.

INTROIT: Ž 117

PÍSEŇ: NEZ 287 *Zpívejte, čest vzdejte*

MODLITBA

Hospodine, Stvořiteli,

ty jsi nám dal poznat život. Jeho sílu, krásu, rozmanitost, nepředvídatelnost.

Hospodine, dáváš nám poznat i smrt. Její chlad, její smutek. Možná my lidé potřebujeme jedno, abychom dokázali vnímat to druhé. Potřebujeme znát smutek, abychom se dokázali opravdu radovat, potřebujeme poznat chlad, aby se v nás probudila vděčnost za sluneční paprsky, zoufání, abychom nacházeli naději i opravdovou blízkost druhých.

Kriste, ve tvém příběhu se to vše setkává. Poznal jsi a přijal tu temnou stranu života. Lidské nemoci, hřích, nečistotu, bolest, abys uprostřed nich pro lidi získal naději, odpuštění, radost. Přijal jsi smrt, aby se třetí den ukázala síla nového života.

Prosíme, ať se na našich životech ukazuje síla toho nového života, síla naděje, odpuštění. Ať se ukazuje v tomto společenství. Buď zde s námi.

Amen.

PÍSEŇ: S 45 *Díky*

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO: Mt 5,38–48

PÍSEŇ: S 349 *Srdce čisté*

KÁZÁNÍ

Základem pro dnešní kázání je Lk 17,11–19.

Na úvod jedna podobnost tohoto čtení s velikonočním příběhem. Ženy, které přišly k prázdnému hrobu, uslyšely od anděla podobný pokyn: „Jděte“. Neměly tehdy nic v ruce, jen neuvěřitelnou zvěst o vzkříšení a k tomu tento pokyn. Po cestě se jim ale něco stane, po cestě potkají Krista.

V tom dnešním čtení desítka malomocných místo okamžitého uzdravení slyší pouze Ježíšovo: „Jděte.“ Na rozdíl od jiných příběhů nejsou uzdraveni hned. „*Jděte a ukažte se kněží.*“ Ti malomocní stojí před otázkou: Mají Ježíše poslechnout a jít? Jen proto, že to řekl? Mají poslechnout navzdory tomu, že jejich lepra dosud nevykazuje žádné náznaky zlepšení? Mají jít (vlastně odejít od Ježíše) navzdory tomu, že jejich bolest stále není pryč? Ježíš je neuzdravil, jejich prosbě jako by nevyhověl, pouze je poslal. Až když jsou malomocní na cestě, zjistí, že to, co je trápilo, je pryč. Ale v první chvíli, v první dlouhou chvíli nic takového pozorovat nemohou. Slyší jen Ježíšovo „Jděte“.

Počítá se také s tím, že to „jděte“ slyší tak trochu z dálky. Podle platných starozákonních předpisů ti malomocní zůstali stát v předepsané vzdálenosti. K zdravému se nesměli přiblížit, natož se ho dotknout. (O to působivější je pak jiný příběh o uzdravení malomocného, ve kterém se Ježíš nemocného dotýká.)

Tady však Ježíš zůstane v odstupu, který malomocní sami zvolili, a jen z dálky na ně volá: „*Jděte a ukažte se kněží.*“ A jim možná běží hlavou: „Dělá si legraci? Nevšiml si, že jsme nemocní a že v tomhle stavu za kněžími rozhodně jít nemůžeme?“

Ježíšovy pokyny nám někdy připadají absurdní. Tohle přece nejde, tohle přece nefunguje. Když čteme v Bibli ty různé pokyny – mluví do nějaké jiné situace, dnes žijeme přece v úplně jiném kontextu! Ano, žijeme dnes v jiné době. Ale k povaze Ježíšových výroků už tehdy, od samého začátku, patřilo, že působily jaksi nesmyslně nebo nesplnitelně. Vezměme si verše z Kázání na hoře, co zněly v prvním čtení. Nastavit druhou tvář, nechat druhému i plášť. Člověk musí mít pořádný kus víry, aby se tím aspoň chvíli zkusil řídit. Aby následoval Ježíšem naznačený směr, i když vypadá dost nepoužitelně.

Deset malomocných ale ten krok víry udělá. Poslechnou, vydají se na cestu. Konec konců

nemají, co ztratit. To je pro ně v tuhle chvíli výhoda, která pomůže jejich uzdravení.

V tomhle příběhu se mimochodem ukazuje také to, že ačkoli byl Ježíš obecně kritický vůči kněžstvu, chrámu i všemožným předpisům, tady jejich důležitost uznává. Neříká: „Bud'te zdraví a dělejte si, co chcete, ale jděte ke knězi splnit předepsané pokyny pro své očištění.“ Může mít smysl dodržovat určitý řád, rituální, náboženský. Ježíš byl proti řádu, když došlo k jeho vyprázdnění nebo převrácení jeho smyslu. Tady jej ale potvrzuje. Přinejmenším to tehdy byla společensky uznávaná norma: Jestli někdo je, nebo není malomocný, to určoval kněz.

Ale pojďme k samotnému jádru příběhu. Deset malomocných v průběhu své cesty za knězem dojde uzdravení. Ale jen jeden z těch deseti se rozhodne vrátit a projevit vděčnost. Velebí Boha, padne Ježíši k nohám a děkuje. „Kde je těch devět?“ ptá se Ježíš. „Nikdo z nich se nenašel...?“

Máme tu téma vděčnosti. Devět z deseti uzdravených jako by vděčnost neznalo. Platí to i dnes? Vládne nevděk? Když to ale zkusíme vidět pozitivně: Bůh pomáhá mnohem většímu množství lidí, než jsou ti, kteří jsou mu vděční. To je veskrze dobrá zpráva. Tenhle příběh je na prvním místě o vděčnosti, ale mně připadá, že se v něm může skrývat ještě jiné napětí. Když dám prostor fantazii a představím si těch deset, jak jdou: Najednou jeden řekne „Hele, mně to zmizelo“. A druhý „Jé, mně taky“. „My jsme snad fakt čistý!“ „Co dál?“ „No, Ježíš to přece říkal jasně: „Jděte a ukažte se kněží.“ Tak ho přece poslechneme, když to říkal. Co bychom vymýšleli? Máme jasný pokyn. Jdeme za knězem.“

Ten jeden jediný, co se k Ježíšovi vrátí, vlastně tak úplně neposlechl Ježíšův příkaz. Nebo jej odložil na později, odložil tu cestu za knězem a místo toho běžel zpátky za Ježíšem. Těch ostatních devět bylo naopak poslušných. Splnili doslova, co jim Ježíš řekl.

A mně se zdá, že tady je skrytý konflikt mezi poslušným plněním Ježíšova příkazu na jedné straně a spontánní reakcí vděčnosti na straně druhé. Konflikt mezi poslušností a spontaneitou. Náboženskou poslušností a spontaneitou. Někdy potkávám lidi, kteří jsou strašně zbožní. Neubráním se podezření: Nakolik jsou opravdu sami sebou?

Nebo je to konflikt mezi morálními imperativy: Víme, že bychom něco nějak měli. O to víc, když je to napsáno v Bibli a je to třeba slovo Ježíšovo. Ale my si nemůžeme pomoci,

něco nás nutí jednat jinak.

Ježíš v tom dnešní příběhu pochválí toho, kdo jednal jinak. Toho, kdo jednal podle svého vnitřního rozhodnutí, podle své vděčnosti, radosti, ne nutně hned podle Ježíšova doslovného pokynu. Ten uzdravený malomocný za knězem nakonec jistě dojde. To byla nutnost. Společenská, rituální. Ale tahle nutnost mu nezabránila projevit nejdříve něco osobního – vděčnost, radost, víru.

V textu je pak poznámka, že dotyčný uzdravený byl Samařan. Tyhle poznámky se v Bibli chápou obvykle tak, že mají za cíl zahanbit pravověrné Izraelce. Stejně jako v podobenství o milosrdném Samařanu se ukáže, že ten „polopohan“ ví nějak lépe, co ve správný okamžik udělat. A tak jde a zachrání život, zatímco kněz a levita se vyhnou. Jeden záměr je zahanbit tak trochu ty zbožné. Ale lze tu vidět i něco jiného, totiž jak lidé nábožensky nesvázaní různými předpisy, stereotypy, církevními vzorci někdy dokážou být spontánnější a bezprostřednější, přirozeně citlivější. Můžeme se to od nich učit.

Na vděčnost není recept. Nejde ji přikázat. Člověk ji v sobě může najít. Pláče někdy nad tím, jak nevděční jsou lidé v dnešní době. Říkám si, nakolik to souvisí také s tím, po čem dnes lidé touží. Kdybychom uspořádali výzkum ve společnosti, jaký je vztah mezi tím, nakolik jsou lidé vděční, a tím, po čem nejvíce touží... (Po čem touží ti, co jsou vděční? Po čem touží ti, co jsou nevděční?) Ti malomocní měli jedno jasné přání: být uzdraveni. Ještě přesnějším termínem: očištění. I když svou touhu vyjadřují velmi obecným voláním: „Ježíši, Mistře, smiluj se nad námi!“ Možná na prvním místě potřebují, aby se nad nimi někdo smíloval. Jakkoli.

Po čem toužíme my? Toužíme vůbec po něčem, nebo jen bereme věci tak, jak přicházejí, bez velkých emocí? Je v nás vděčnost? Kriste, smiluj se nad námi. Amen.

PÍSEŇ: NEZ 288 *Chvaliž Hospodina*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA:

Pane,

prosíme dnes nejdříve za ty, kteří mají pocit, že se jejich situace nijak nezlepšuje.

Doufají v uzdravení, vysvobození nebo v nějakou změnu, ale ta nepřichází nebo ji

nejde pozorovat, a tak se prostě táhnou svým dál, protože co jiného jim zbývá.

Pane, tvé příběhy nám ukazují, že na té cestě se může něco změnit.

Prosíme, dej, ať tě lidé potkávají.

Prosíme také za všechny chvíle, kdy nám tvoje pokyny nebo víra vůbec připadají absurdní, k ničemu. Byli bychom blázni, kdybychom se tím řídili. Ale křesťanství je bláznivá víra a zve k rozhodnutím, krokům či reakcím, které jsou v něčem bláznivé. A přesto snad ne pošetilé nebo naivní. Pane, dej nám najít způsoby, jak nově jednat i myslet. Dej nám odvahu, moudrost i jiskru a vynalézavost.

Ale prosíme, ať jsme to pořád my. Ať nás nesvírá křeč, že snad musíme jednat, myslet či cítit jinak, než je nám vlastní. A přesto, ty nás často nenecháváš být tam, kde jsme, ale posouváš nás, směřuješ to naše jednání, myšlení, cítění.

Nás proměňuješ tím, jak nás přijímáš. Smilováváš se a bereš nás za vlastní, i když jsme ti v mnohém tak vzdáleni. Ty stále přicházíš. Prosíme, buď blízko.

A společně se modlíme slovy, která nás naučil náš Pán, Ježíš Kristus.

Otče náš...

POSLÁNÍ: Fp 4,4-6

POŽEHNÁNÍ

A Bůh pokoje, který pro krev stvrzující věčnou smlouvu vyvedl z mrtvých velikého pastýře ovcí, našeho Pána Ježíše, nechť vás posílí ve všem dobrém, abyste plnili jeho vůli; on v nás působí to, co se mu líbí, skrze Ježíše Krista. Jemu buď sláva na věky věků! Amen.

PÍSEŇ: NEZ 408 *Král věčný nás požehnej*

BOŽÍ DĚTI

INTROIT

Milost našeho Pána Ježíše Krista, láska Boží a přítomnost Ducha svatého buď se všemi vámi.

PÍSEŇ: NEZ 548 *Bud' Bohu všechna chvála, čest*

MODLITBA

Pane,

stvořil jsi pro nás tak nádherný svět, že nám často stačí jen žít a užívat jeho krásy. A když máme pohodlný život a jsme obklopeni láskyplnými vztahy, už nám nic nechybí. Ani tebe pak moc nepotřebujeme.

Někdy se začneme ptát, k čemu to všechno je, teprve když se zážitků i pohodlí nasytíme. Proč jsem na světě?

A k otázkám po smyslu nás vede také to, když svět z ničeho nic přestane být místem prostého užívání radosti a my se najednou cítíme ohroženi a začínáme se bát.

Kde jsi? Jaká je tvoje vůle? A co máme dělat my?

Pane, jsi tu od počátku a budeš nejen do konce světa, ale budeš pořád. A nám jsi dal vědět, že ti na nás hrozně záleží a chceš být Bohem pro nás a s námi. A to je dobrá zpráva, protože ty jsi Bůh života a život daruješ dokonce i tam, kde je podle nás absolutní konec.

Ježíše jsi vzkřísil. Ukázal jsi, že tvá láska je větší než smrt.

A tak právě u tebe chceme hledat odpovědi a možná víc než to.

Amen.

ČTENÍ PÍSMO SVATÉHO: Lk 15,1-7

PÍSEŇ: NEZ 4 *Jen ty, Pane můj*

KÁZÁNÍ

Základem pro dnešní kázání je text Mk 10,13–15.

Mámy s dětmi v náručí, které chtějí, aby se jich Ježíš dotkl, nasupení, dotčení učedníci, kteří jim v tom brání, a našťvaný Ježíš. Je to docela dramatická scéna a my si můžeme jen domýšlet motivy, kvůli kterým vznikla.

Proč asi ty maminky chtěly, aby se Ježíš dětí dotýkal – a on to opravdu pak udělal, vzal je do náruče a žehnal jim. Už se vědělo, že kontakt s Ježíšem dělá lidem dobře – všude, kde se lidí dotýkal, to nějak souviselo s uzdravováním a s odpuštěním. Dotyk a objetí znamená přece přijetí, odpuštění, lásku.

Nejspíš proto rodiče ty děti přinášeli (a vlastně to tak děláme i my při křtu). Už tehdy čekali, že setkání s Ježíšem bude mít pro děti blahodárné účinky jako štěstí, zdraví, požehnání. A je to vlastně pěkné, že to dobré nechtějí pro sebe, ale chtějí, aby dal něco takového do života jejich dětem.

Učedníci to ale mohli pokládat za nepatřičnou pověřčivost: jejich Mistr není kominík, aby se ho někdo dotýkal pro štěstí. Ale můžeme tady vytušit i jakousi ukřivděnou důležitost: My, Mistrovi žáci, s Ježíšem rozmlouváme o důležitých věcech a do toho se nám pletou pod nohy nějaké děti a jejich mámy s touhou po štěstí. A tak jsou překvapeni, když Ježíš řekne: Tihle mají v Boží blízkosti rezervovaná místa a tak uhněte a nestůjte jim v cestě. Možná si učedníci mysleli, že mají Mistra chránit. Možná si sami připadali důležitější než nějaké děti a chtěli si rozhovor s ním rezervovat pro sebe. Možná chtěli Ježíšovi určovat, s kým se bavit má, a s kým ne.

Křesťané si mnohdy myslí, že musí Boha ve světě obhajovat. Bránit hříšným, aby nezneshvětili to svaté. Ale není to pravý opak toho, proč je Ježíš tady? Ježíš je doslova pobouřen, když někdo brání a překáží těm, kteří se k němu chtějí dostat. Místo, aby k němu druhé lidi přiváděli, nechtějí jim to dovolit.

Jaké jsou vlastně podmínky pro přístup k Ježíši? K Bohu? Do Božího království? Mnoho lidí se trápí tím, že žijí tak, jak se to Pánu Bohu asi nelíbí, a že pro ně tudíž Boží království není. Měli bychom přece být hlavně slušní, nelhat a nekrást. Podle církve by se člověk taky neměl rozvádět nebo žít s někým bez svatby.

Ježíš se s takovými obyčejnými lidmi také potkával. Ale nic z toho, když lidé kradli nebo byli přistiženi s cizí ženou, ho nerozčílilo. Ne že by se mu to líbilo, ale nepřekvapuje ho to. Do tohoto prostředí přišel. Byl poslán a přišel právě proto, že jsme takoví.

Jeho podmínka pro vstup do Božího království zní jinak: být jako dítě. Asi je třeba říct, že postavení dětí tehdy a dnes je radikálně jiné. Dnes jsou děti na prvním místě, všechno se dělá pro ně. Ale ve starověku byly ženy a děti osoby bez jakéhokoliv práva, závislé na živiteli – muži. I dnes je dítě tvor bezmocný, zranitelný, ten, kdo ve světě nic neznamena a nedokáže. Dítě není důležité v tom společenském smyslu, nemá postavení a nemůže rozhodovat, nemá zásluhy, na které by se mohlo odvolávat.

Ježíš mluví o dítěti, které přijímá dar. Samozřejmě že i děti dokážou dárek odmítnout, nedocenit, zahodit. To všechno dokážeme i my ve vztahu k Božímu království. Ale dítě, které přijímá dárek, přijímá něco, co by si jinak nemohlo koupit nebo obstarat. Je odkázáno na to, jestli to dostane. A o to tady jde.

To je podstata Ježíšova pozvání do Božího království. Nic nemáš, a to je dobře, protože to důležité můžeš stejně jediné dostat. Nic sis nezasloužil, ale to vůbec nevadí, protože tady se na zásluhy nehraje. Naše zásluhy nebo pocit důležitosti nebo cokoliv, nač je člověk hrdý, jsou naopak na překážku. Znemožňují nám vidět to jediné potřebné – Boží milost.

Ježíš bude za chvíli mluvit s bohatým mládencem. A ten dostane stejnou radu: Zbav se všech dosavadních jistot. Staň se bezbranným, zranitelným a závislým jako dítě. Teprve s prázdnýma rukama se dá Boží království uchopit. Jiří Mrázek to řekne pregnančně: „Dress code pro Boží království je holý zadek.“ Nejde o to, co můžeme Bohu nabídnout my! Jde o to přijmout to, co nabízí on. Vděčně, s radostí, dychtivě, bez zdráhání, beze studu. Jako dítě. Jenže každý z nás něco má a něčeho se drží. Na něco spoléhá.

Něco, bez čeho si život neumíme představit. Nemusí to být hmotný majetek, může to být duchovní bohatství – zbožnost, slušnost, vzdělání, postavení, vzorný život, pěkná rodina. Něco, co pokládáme za důležité, bez čeho si svůj život neumíme představit. Jenže vstup do Božího království umožňuje dobrý Bůh, nikoliv naše zbožné a dobré jednání.

My do toho jeho království vstoupíme jako dítě v momentě, kdy aspoň v duchu necháme ležet „dospělé hračky“ – sebehodnocení, svoje zásluhy, svůj zbožný život a necháme se vést. Se sebejistými, úspěšnými, případně bohatými lidmi to má Bůh hrozně těžké. V Božím království se totiž na důležitost nehraje. A ten Ježíšův hněv, o kterém byla řeč na začátku, je vlastně jiná strana lásky. Ježíš se hněvá jako rozčilení rodiče, když dítě pořád nechce pochopit, co je pro ně dobré.

A tak si pamatujte: Kontakt s Ježíšem dělá lidem dobře! Jestli se bojíte, že nejste pro Pána Boha dost dobří, nebojte se! Pro něho jsme dost dobří právě tehdy, když se nemáme čím chlubit. Otázka je jenom, jestli o vztah s ním stojíme. Jestli si chceme dát pomoci. Jestli si to přece jen nechceme nějak zařídit, vylepšit sami. Existuje dnes spousta kurzů, jak najít životní klid a zdroj života sám v sobě.

Chceme, aby byl Kristus tím nejdůležitějším, bez koho si život neumíme představit? Koho se v žádném případě nechceme vzdát? On sám o nás stojí, chce být součástí našeho života, chce žít spolu s námi. Chce, abychom se nikdy necítili sami a vydáni napospas osudu. Chce, abychom žili beze strachu, protože není ani na zemi ani na nebi nic, co by nás od jeho lásky mohlo oddělit. Amen.

MODLITBA

Kriste, my si rádi připadáme soběstační, nezávislí, a tak je nám zatěžko přijmout fakt, že u tebe jsme odkázáni jen na to, co dostaneme. Ukazuj nám, jaká je v tom svoboda a dej, ať se učíme z toho mít radost.

Amen.

PÍSEŇ: NEZ 716 *Z tvé ruky, Pane můj*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste,
moudře nás vedeš k tomu, zač se vlastně máme modlit. Že nejde o splnění našich přání, ale o to, aby ses ve světě i v našem životě dostal ke slovu ty sám, abys byl skrze naše ruce i naše ústa ve světě přítomen.

A tak prosíme, abys byl den co den s námi. Prosíme, aby ses stal blízkým i pro ty, které máme rádi, pro naše děti a vnuky, abys byl přítel a utěšitel stárnoucích a

umírajících. Abys posiloval ty, kdo slouží a jsou vyčerpáni, abys ujišťoval o odpuštění ty, kdo se trápí svou vinou a nedostatečností.

Prosíme, abys byl blízko i těm pánům nahoře, těm, kteří politiku vnímají jako službu, i těm, kteří si chtějí udělat jméno v dějinách sami pro sebe. Budeš-li ty přítomen v srdci lidí, bude svět podle tvé vůle. A o to prosíme.

Učíš nás, že máme být jako děti, a tak k tobě jako děti společně voláme: *Otče náš...*

POSLÁNÍ: Ef 2,8–10

POŽEHNÁNÍ

At' Hospodin ti žehná a chrání tě. At' Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv. At' Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem. Amen.

PÍSEŇ: NEZ 689 *Pane, dej, at' nás nic už nerozdvojí*

JEREMJÁŠŮV DOPIS

POZDRAV

Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. Amen. Milost našeho Pána Ježíše Krista, láska Boží a společenství Ducha svatého s vámi se všemi.

INTROIT: Ž 107,1–8

PÍSEŇ: NEZ 632 *Zlatá když sluneční záře*

MODLITBA

Pane Bože,

děkujeme za toto nedělní ráno.

Děkujeme, že jsi nás pozval do své blízkosti i do blízkosti druhých lidí.

Děkujeme za uplynulé dny a za to, co v nich bylo krásné.

Děkujeme, že jsi nám dal sílu přijmout i to náročné a sílu tím projít.

Díky, že jsi nás v tom nenechal být, ale byl nám pomocí. V tobě je naše naděje.

Naděje, že neopouštíš, ale jsi blízko.

Naděje, že i když se zrovna nedaří, ty držíš a neseš.

Naděje, že proměňuješ věci k dobrému a otevíráš novou budoucnost těm, kdo ji s pokorou vyhlížejí.

Prosíme, buď tady s námi. Daruj nám otevřené srdce i mysl, promluv k nám, dotkni se nás. Daruj svého svatého Ducha.

Amen.

ČTENÍ PÍSMAT SVATÝCH: Mk 4,35–41

PÍSEŇ: NEZ 161 *Můj Bože, k tobě volám*

KÁZÁNÍ

Jako základ pro dnešní kázání poslouží pasáž zapsaná v Jr 29,1.4–11.

Otevřela jsem nedávno krabici se starými dopisy. Jsou z dob, kdy ještě nebyl internet ani mobily. Pročítala jsem dopisy od kamarádky, prvního kluka a taky od mých rodičů a prarodičů, kteří mi psali do Paříže, kam jsem v 18 odešla jako chůva. Odešla jsem dobrovolně, chtěla jsem vypadnout z domu, přesto mi tam bylo strašně smutno.

Dopisy od mých milých pro mě hodně znamenaly. Díky nim jsem zůstávala v kontaktu s domovem, věděla jsem, co se doma děje, jak se kdo má. V každém dopisu mě moji nejbližší ujistili, že mi drží palce, ať to v cizině zvládnou, že se za mě modlí a že se těší, až se vrátím. Ty dopisy mi pomáhaly překonat chvíle odcizení.

Bible je mimo jiné také sbírkou dopisů. Byly psány lidem v různých dobách a do různých situací. Kousek jednoho dopisu spolu teď čteme. Dopis proroka Jeremjáše lidem ve vyhnanství.

V roce 597 př. n. l. dobyl babylonský vládce Nebúkadnesar Jeruzalém. Město i chrám byly zničeny. Nebúkadnesar po dobytí města odvedl členy královské rodiny, vyšší vrstvy, vzdělance, řemeslníky i odborníky do Babylonu. Měl to dobře vymyšlené: Bez politiků, intelektuálů a pracovní síly se země jen tak rychle nevzpamatuje, nevystaví nové město a nevytvoří proti Babylonu žádnou ohrožující sílu. Přistěhovalci se mu navíc v Babyloně budou hodit pro rozvoj jeho země. Izraelci jsou ve vyhnanství. Prožili hrozné věci, jsou traumatizovaní, bezmocní. Touží být doma, ale nemají žádnou perspektivu. Mohou jen naříkat nad svým údělem. A doufat, že se brzy vrátí.

Myslím na všechny, kteří kdy v dějinách i v současnosti museli ze své země nedobrovolně odejít. A myslím na všechny, kteří se z nějakého důvodu cítí odcizení. Kterým do života zasáhla zlá událost a věci už nejsou tak, jak byly dřív. Nemoc, rozvod, vyhazov z práce, dluhy, smrt blízkého. Člověk je v takových chvílích otřesen. Vzpomíná na dny, kdy bylo dobře. Přeje si, aby bylo dobře jako dřív. A tak se upíná k tomu, že dobře zas bude. A že dobře bude brzy. Hlavně brzy! Brzy se uzdravíš, brzy si najdeš nového partnera, brzy seženeš novou práci, brzy ti už nebude smutno... brzy se vrátíte do Jeruzaléma, domů...

„Brzy to nebude,“ píše ve svém dopisu vyhnancům Jeremjáš. On odveden nebyl, zůstal

s pár dalšími v Jeruzalémě. Brzy to nebude, vyřizuje Boží slovo lidem. Nevrátíte se domů brzy. Budete ve vyhnanství 70 let, celé tři generace. Do země se vrátí až vaše vnoučata. Ano, tohle Jeremjáš říká.

Jako by do jiné situace říkal: Krize neskončí brzy, bude dlouhá. Nemoc neskončí brzy, povleče se a může se vracet... Nový vztah nenavážeš za týden ani za rok. Práci ve svém věku nenajdeš. Smutek po blízkém budeš cítit i za dlouho. Přijmi tuhle skutečnost tak, jak je.

Drsná slova. Nemám je ráda. Vždycky se vzpírám, když jimi někdo někoho uzemňuje. Vzpírám se, když jimi někdo uzemňuje mě. Přijmout realitu vyhnance? Přijmout, že věci jsou a budou jinak, než jsem dosud byla zvyklá a než si přeju? Opustit myšlenky na domov? Pustit svou rozdělanou práci? Vzdát se svých snů a představ o dobrém životě? Zapomenout na návrat? Připadá mi to jako nelidský úkol. Mám chuť ten Jeremjášův dopis roztrhat.

Ale čtu dál... Stavte domy a bydlete v nich, vysazujte zahrady a jezte jejich plody. Berte si ženy, plodte syny a dcery. Berte ženy pro své syny, provdávejte své dcery za muže, ať rodí syny a dcery, rozmnožujte se, ať vás neubývá. Jeremjáš zve, aby se vyhnanci v Babyloně zabydleli. Život musí jít dál. Bůh chce, aby šel dál. Přestaňte snít o „návratu do minulosti“. Začněte žít přítomností, vytvořte si domov tam, kde zrovna jste.

Izraelci věděli, že vyhnanství je důsledek jejich bezbožnosti. Jeremjáš i jiní proroci jim to často připomínali. Je dobré si to uvědomit, je dobré litovat a uznat vinu, podrobit se sebereflexi. Je dobré přijmout důsledky. Ale já v tom čtu, že i s pokáním je třeba v daný čas přestat. Neobviňovat se donekonečna, nevalit na sebe soudy, že si za všechno zlé stejně můžu sama. Tím neustálým obviňováním totiž zůstávám dál zaseknutá v minulosti. Životu to už nic dobrého nepřinese.

Ten musí jít dál. Bůh to tak chce. Život, který teď mám k dispozici, s lidmi, které teď mám kolem sebe. S možnostmi, které mám. Žij všedním způsobem. Starej se o domácnost, seber ovoce, vyrob marmeládu, udělej s dětmi úkoly, navštiv babičku a umyj jí okna, zajdi s přáteli na sklenku vína... (Odlehčím to, zase zmíním své rodiče. Když jsem měla splín a snažila se vyřešit, co se řešit nedá, řekli mi, ať jdu něco dělat, že to přejde. Mívali pravdu.

Práce někdy léčí trdnomyslnost. Vím, že je to zjednodušující. Ale něco na tom je.)

Pokračuji v četbě Jeremjášova dopisu: „*Usilujte o pokoj toho města, do něhož jsem vás přestěhoval, modlete se za ně k Hospodinu, neboť v jeho pokoji i vy budete mít pokoj.*“

Pro vyhnance v tom byla jasná zpráva, aby žili v Babylonu spořádaně, neprovokovali, nevyvolávali nepokoje, ale naopak přispěli k pokojnému životu. A čtu v tom i vzkaz pro nás. Abychom dávali prostor těm, kteří do naší země utíkají před válkami. Dovolili jim se zabydlet. Stali se jim bližními, dobrými sousedy.

A asi ještě jeden vzkaz čtu. Jsme postaveni do tohoto světa, města, vesnice. Tady žijeme. Nemůžeme se před světem schovávat do kostela, do svých domovů, do sociálních bublin. Naším posláním je aktivně se zasazovat o pokoj v místě, ve kterém žijeme. Modlit se za to, aby se nám tady dobře žilo, modlit se za politické představitele. A současně se máme každý z nás i my jako sbor snažit vytvářet atmosféru pokoje v našem městě, zemi.

Bůh je s vámi, píše Jeremjáš v dopise. Jakoby mezi řádky. Ale to je asi to nejdůležitější. Nám to dnes připadá jako celkem užívaná posila ve víře: Bůh je s tebou, ať jsi kdekoli. Ale lidi tenkrát byli přesvědčeni, že Boha lze nalézt pouze v Jeruzalémě a pouze v chrámě. Jinde není. Jeremjáš přichází s revoluční zvěstí: Bůh může být i mimo chrám, je i ve vyhnanství v Babylonu, za které si z velké části můžete sami. Je s vámi v každém koutě na světě. I v každém zákoutí vaší duše.

K závěru dopisu skrze Jeremjáše říká Bůh: „*Navštívím vás a splním na vás své dobré slovo, že vás přivedu zpět na toto místo. Neboť to, co s vámi zamýšlím, znám jen já sám, je výrok Hospodinův, jsou to myšlenky o pokoji, nikoli o zlu: chci vám dát naději do budoucnosti.*“

Jsem ráda, že jsem ten Jeremjášův dopis dočetla do konce. Jeho závěrečná slova jsou pohlazení po duši – Hospodin o vyhnancích uvažuje v dobrém. Věřím, že i o mně uvažuje v dobrém, jakkoli jsem občas odcizená, vysídlená, vzdálená sobě, Bohu, druhým.

Bůh o nás uvažuje v dobrém, přestože jsme mnoho věcí udělali špatně a neseme důsledky. Bůh má i ty vyhnané z domova pořád rád a má pro ně budoucnost. Vráťte se domů.

Mám tuto naději i pro všechny, kteří nejsou u sebe doma, kteří se cítí odcizeni, ve vyhnanství. Mám tuto naději pro všechny, kteří touží vrátit se domů.

Ještě jednou – chci vám dát naději do budoucnosti. Nežijeme jen pro sázení stromů,

stavění domů a utváření každodenního života. Bůh má pro nás připraveno něco víc, novou budoucnost. Smíme a máme ji vyhlížet. Je to naše naděje. Už teď se těším. Amen.

MODLITBA

Pane,
díky, že jdeš za námi do našich bolestí, samot; že nás neopouštíš, i když si sami život ničíme.

Pomoz nám žít všedním životem, posiluj naše vztahy, naplň naše srdce i místa, kde žijeme, svým pokojem.

Amen.

PÍSEŇ: NEZ 751 *Jen Bohu patří zem*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane,
věříme, že jsi s námi a jsi se všemi, kdo se po tobě ptají. V této naději tě prosíme za všechny, kteří utekli nebo utíkají před válkou.

Prosíme, buď s nimi, potěšuj je v jejich bolesti po domově. Pomoz jim se zabydlet. A nám dej otevřené srdce, abychom byli ochotni k pomoci i podpoře.

K tobě voláme: *Prosíme tě, vyslyš nás.*

Prosíme za ty, kterým do života zasáhla zlá událost a jsou jí teď otřeseni. Dávej jim sílu situaci ustát. Posílej jim do cesty dobré lidi, aby na to nebyli sami. Otevírej naději... K tobě voláme: *Prosíme tě, vyslyš nás.*

Prosíme za církve po celém světě, aby se nezavírala před světem do svých kostelů a modliteben, ani do svých dogmat a knih. Dej, ať jsme církev živá a radostná, ať se aktivně zasazujeme o pokoj a dobrý život v našem městě, tam, kde žijeme. K tobě voláme: *Prosíme tě, vyslyš nás.*

Prosíme za ty, kterým je svěřena politická moc. Dávej jim rozumnost, pokoru i dobrou vůli. K tobě voláme: *Prosíme tě, vyslyš nás.*

Prosíme za celé tvé stvoření, za jehož stav neseme odpovědnost. Přiměj nás k větší ohleduplnosti, udržitelnosti a střídmosti.

K tobě voláme: *Prosíme tě, vyslyš nás.*

Otče náš...

PÍSEŇ: NEZ 401 *Za ty, kdo hladem trpí*

POSLÁNÍ: Ř 12,15-18

POŽEHNÁNÍ

Požehnej nám, Bože, měsíc a slunce nad námi, zemi a vodu pod námi, přátele kolem nás, tvůj obraz hluboko v nás, cestu a odpočínutí před námi. Amen.

PÍSEŇ: NEZ 716 *Z tvé ruky, Pane můj*

ČAS, KDY SE BŮH K TOBĚ SKLONIL

POZDRAV

Ve jménu Otce, Syna i Ducha svatého. Milost našeho Pána Ježíše Krista, láska Boží a společenství Ducha svatého se všemi vámi.

INTROIT: (Ž 43,1–4)

Dopomoz mi, Bože, k právu, ujmi se mého sporu, vysvobod' mě od bezbožných, od člověka záludného a podlého! Sešli své světlo a svoji věrnost; ty ať mě vedou, ty ať mě přivedou k příbytku tvému, a budu ti vzdávat chválu, Bože, můj Bože!

PÍSEŇ: NEZ 97 *Vždy, Pane, dobře svým jsi činíval*

MODLITBA

Bože,

zpráva o utrpení a smrti tvého milého Syna znepokojuje, jsme neradi její posluchači.

Přiznáváme ti: Vadí nám slyšet, že jsme se ti vzdálili tolik, až to křiví a ničí lidské životy, škodí lidem a všemu stvoření.

Ať nám tvůj Duch znovu představí svoji zprávu jako spolehlivou a dobrou pro nás, jako pozvání na novou cestu s Kristem, k přijetí tvé pravdy a tvého milosrdenství.

Amen.

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO: Ex 32,9–14

PÍSEŇ: NEZ 517 *Lásku Syna Božího* (1.–3. sloka)

KÁZÁNÍ

Jako základ kázání čtème slova Písma svatého, zapsaná v evangeliu našeho Pána podle sepsání Lukáše v 19. kapitole, ve verších 41–44.

„Když už byl blízko a uzřel město...“ Jenom jedno město bylo kdysi pro první posluchače této zprávy takové, že když se o něm mluvilo, nebylo potřeba vyslovit jméno. I svatému Lukášovi stačilo napsat: *město*. Každý věděl, že je jenom jedno. A nic se mu nevyrovná. Nikde, nijak.

Jeruzalém byl cíl poutníků – vytoužený, vznešený, slavný, krásný. Chodívalo se tam v zástupech, zejména na svátky. Zkusme na pár okamžiků vidět jejich očima, jak to vypadalo. Jak to bylo, když překročili Olivovou horu a město spatřili před sebou. Teď už je viděli, už měli na dohled i nejposvátnější místo celého světa, chrám, místo, které vyvolil Hospodin, aby tam přebývalo jeho jméno.

Věřme tedy, že spatřit Jeruzalém při putování zbožných v Hospodinově lidu byla veliká událost. Slavili to, jásali a zpívali a dávali najevo nadšení. Opravdové, veliké. Dodnes je tam zvykem dávat hodně a hlasitě najevo okamžité dojmy a nálady a pocity. Radost, nadšení, ale i zármutek a pláč – vždycky hned a doopravdy a bez zábran.

Tak prý i ten zástup, který tehdy doprovázel Ježíše, nešetřil projevy veliké radosti. O to víc, když aspoň někteří byli hluboce přesvědčeni, že teď doprovázejí významného vzácného velikého muže na významné a veliké cestě. Hodí se to jedno k druhému. Úžasný cíl úžasné cesty s člověkem, o němž věděli, že je výjimečný. Opírali se o jistotu, že Ježíš je Bohem pověřený vysvoboditel Izraele. Blíží se tedy svatému městu s jakýmsi neobyčejným záměrem.

Už víckrát od Ježíše slyšeli, že Boží království je blízko. Opakoval to a oni ho v tom brali vážně. A kde jinde by mělo Boží království začít než v městě, které kdysi patřilo Davidovi a jeho následovníkům? Skončí starý věk a začne něco úplně nového. Každý krok na cestě mohl znamenitě posilovat takové očekávání. Za chvíli vstoupíme do Jeruzaléma a v našem čele je on, hrdina, vítěz, muž, v jehož rukou se soustředí panování nad veškerenstvem. Podívejte se, jak slavnostně se blíží, vznešený, bez jediného kazu ve svém vystupování.

A v tu chvíli prý se stalo, co se zaručeně stát nemělo. Obraz Ježíše neodpovídal tomu, co si kdo představuje o veliteli vítězného tažení. Když se přiblížili městu a on je spatřil, dal se nad ním do pláče.

Některé křesťanské skupiny tu větu odmítají brát na vědomí, natožpak číst. Dokonce prý to tak bylo už před staletími. Dá se tomu odmítnutí porozumět. I kdybychom nechali stranou všechny okolnosti, a že to tak bylo kdysi a zrovna kdesi před branami Jeruzaléma, zní to nemístně. Hrdina se rozplakal. Nemějme za zlé upřímně zbožným mužům a ženám, že se zhrozili. Použitelný návod jak se s tím vyrovnat by byl: vytěsnit to z mysli. Jako že se nic takového nikdy nestalo. A raději zdůraznit, že v následování Ježíše Krista je na prvním místě nadšení. Vůdcem naší čety Kristus Pán je sám, nebudeme váhat, když vpřed velí nám.

Přesto asi bude přiměřenější, když zkusíme ještě i jiný pohled. Zdá se, že Ježíš patřil k těm svým současníkům, kteří věděli o velikém ohrožení. Ohrožen skutečně byl nejen Jeruzalém, ale celý židovský národ. Vážně, těžce, smrtelně. Někteří už si to uvědomovali tehdy, a za přibližně tři desítky roků se z toho stala skutečnost. Z Jeruzaléma postupně zůstávalo cosi jako vzpomínka, a celá tehdejší podoba židovského společenství v Palestině se hroutila. Ten průběh byl úděsný i v tom, že byl postupný, a výsledek byl pokaždé zas ještě o kus horší než dřív. Utrpení, umírání, zánik, trosky toho, co kdysi bylo krásné a vznešené.

Když se předtím Ježíš chystal vstoupit do Jeruzaléma, dělal to s vědomím, že jde tam, kde není bezpečno. A o tom také mluvil. Sděloval to, a přitom ne s odstupem a s nadhledem. Ani zdaleka nepředstavoval jakousi blahosklonně nadřazenou božskou bytost. A že jako by lidem vyložil, jak je to doopravdy, ale jemu samému je to srdečně jedno.

Přidal se k lidem, kterým je úzko. Dával najevo soucit. A dával jej najevo i tím, že se té cestě do nebezpečného Jeruzaléma nevyhnul. Nebylo to tak, že by se rozplakal a utekl. Šel tam s nimi. Vstoupil tam, ačkoli tam šlo o život, a nejdřív ze všech jemu samému.

Tak se projevuje, že Bůh poslal svého milého Syna do nebezpečného světa. Není myslím třeba dokazovat, že lidský svět, náš svět je nebezpečný. Nejenže takový byl kdysi a leccím se to potvrdilo. Je takový. Máme tu příliš mnoho věcí, ze kterých je úzko, velmi úzko. Kdo se rozhlédne kolem sebe, třeba jen velmi opatrně, ví to jistě.

A neméně má být jisté, že Ježíš Kristus právě sem vstupuje. Do toho světa, o kterém ledacos víme. Ježíš Kristus nejenže už s ním měl cosi společného a nejen jednou, když šel

do Jeruzaléma. Je ten, který byl, který jest a který přichází. Přitom není nadřazen našim starostem a bídám a úzkosti a bezradnosti. Uprostřed nich nás vyhledává. Rozumí lidem, kteří si nevědí rady.

Asi každý někoho takového znáte. Nezavíme naše města ani vesnice a domy a rodiny a svůj osobní příběh událostí, ze kterých je člověku do pláče. Ale nejpozději od té chvíle, kdy zarmoucený a stísněný Ježíš vstupoval do Jeruzaléma, už ani my v žádném zármutku a v žádné úzkosti nebudeme sami.

Ježíšův zármutek nebyl beze slov. Evangelijní zpráva vede k tomu, co Ježíš tehdy lidem kolem řekl. Zřejmě právě na tom záleží – nejen kvůli tomu, co měli kdysi slyšet lidé kolem něho. A už vůbec ne proto, že by to měli dnes hlavně slyšet jacísi cizí lidé kdesi. Je tam řeč, která proznívá k nám. My jsme její posluchači, neboť prý na našem postoji záleží. Prý jde o to rozpoznat, že Bůh se k nám sklání. Není to ujištění, že když budeme jenom trochu chtít, změníme vesmír i s okolím. Ale je tu jakási možnost změnit vlastní smýšlení. Bůh se k nám sklání. Je blízko. A my v jeho blízkosti můžeme vždycky znovu zkoušet žít mezi lidmi důvěryhodně a lidsky. Můžeme. Věřím, že to vůbec není málo.

Kdosi vstupuje do našeho světa. Nezůstaneme odkázáni sami na sebe. To je dobrá zpráva. Bůh se nás nevzdává. Vydal se s námi na cestu a doprovodí nás – k tomu, o čem ještě ani netušíme, že to máme před sebou, a nakonec i za ten obzor, za který dosud nikdo nedohlédne. Pokoj Boží, který převyšuje každé pomyšlení, bude střežit vaše srdce i mysl v Kristu Ježíši.

PÍSEŇ: NEZ 526 *Tvůj kříž mi září v temnotách*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Bože,

u tebe hledáme pomoc a zastání, když ti svěřujeme, jak nás tísní tento čas plný nepokoje. Modlíme se k tobě na místě lidí, kteří žijí uprostřed bojů a násilí, strachují se o život svůj i o život lidí sobě blízkých.

Bud' zastánce slabých, bezbranných a bezradných. Přijmi do své péče zraněné, lidi, kteří ztratili domov či příbuzné, přijmi uprchlíky, zajatce, vězně. Pamatuj i na ty, na něž si nikdo nevzpomene.

Bože, modlíme se za držitele moci, za vládce, politiky, lidi rozhodující o osudech druhých. Daruj jim moudrost, odpovědnost, odvahu k dobrým a pravým rozhodnutím. A zadrž ruce zlých.

Modlíme se k tobě i na místě lidí, které zastihl zármutek, bere jim myšlenky i slova.

Modlíme se na místě těch, které přemáhá každodenní únava. Modlíme se na místě lidí, které trápí nemoc, vlastní nebo blízkého člověka. Ujisti je, že pro tvé milosrdenství nezůstanou sami a bez pomoci.

Modlíme se, Bože, za své blízké, své rodiny, za lidi, na nichž nám záleží – svěřujeme je do tvé péče. Svěřujeme ti v myšlenkách nevyslovené prosby. Zůstaň nám nablízku Bože, vysvobod' od zlého a napravuj k dobrému, přiváděj k svému pokoji skrze Ježíše Krista, našeho Pána.

Otče náš...

POSLÁNÍ: Žd 5,7-9

POŽEHNÁNÍ

Hospodin ti požehná a bude tě střežit. Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a bude ti milostiv. Hospodin obrátí k tobě svou tvář a daruje ti pokoj. Amen.

PÍSEŇ: NEZ 158 *Všichni, kdo skládají v Pánu své doufání*

SEDMÝ BRATR

POZDRAV

Scházíme se ve jménu Otce, Syna i Ducha svatého. Amen. Milé sestry, milí bratři, milé děti, vítejte na nedělních bohoslužbách.

INTROIT: Ž 95,3-6

PÍSEŇ: NEZ 115 *Bůh je náš Pán a Král*

MODLITBA

Bože,

sešli jsme se jako jednotlivci, protože každý z nás něco pro sebe potřebujeme a hledáme. Sešli jsme se jako společenství, protože nás spojuješ tak, abychom nebyli jeden druhému lhostejní.

Stojíme před tvou tváří jako tvůj lid. S každým z nás a s naším společenstvím máš své plány a záměry. Pane, prosíme, ukazuj nám cestu a buď naším Otcem. Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista.

Amen.

ČTENÍ PÍSMO SVATÉHO: Lk 13,23-30

PÍSEŇ: NEZ 312 *Přišli jsme, ó Ježíši*

KÁZÁNÍ

Základ dnešního kázání je zapsán v Mt 22,23-33.

Sestry a bratři, vzkříšení mrtvých – Ježíš toto téma příliš často nezmiňoval, a když už je někdy zmínil, tak jen jakoby mimochodem a jen jednou jedinkrát se podle evangelií stalo důvodem k debatě. Co myšlenka vzkříšení v sobě všechno nese a ukrývá? V čem je pro

nás důležitá? Anebo mají pravdu saduceové, že vlastně důležitá není a mohli bychom se bez ní docela dobře obejít?

V ten den přišli za ním saduceové, kteří říkají, že není vzkříšení, a předložili mu dotaz: Mistře, Mojžíš řekl: Zemře-li někdo bez dětí... Zemře-li někdo bez dětí, vzniká problém. Rodina nemá pokračování, nemá budoucnost. Pro starověký Izrael to byl tak závažný problém, že existovalo speciální pravidlo, jak to udělat, aby alespoň posmrtně mohl bezdětný muž svého potomka nějak získat. Aby na světě byl někdo, kdo by mohl zdědit po zemřelém díl zaslíbené a darované země.

Saduceové zmiňují tento mezigenerační problém, mezigenerační dluh, a bezděky se tím dotkli jedné smutné reality. Ano opravdu se stává, že v životě něco nezvládneme, nestihneme. Nezplozený potomek je metafora, obraz nevyužitých příležitostí. Některý člověk umírá jako dlužník, neudělal, nenaplnil to, co udělat mohl a měl. A nikdo z jeho blízkých se k jeho dluhu nepřihlásil, nikdo se jeho úkolu zástupně neujal a záležitost za něho nevyrovnal. Saduceové říkali: Mistře... U nás bylo sedm bratří. První po svatbě zemřel, a protože neměl potomka, zanechal svou ženu svému bratru. Stejně i druhý, třetí, a nakonec všech sedm. Naposledy ze všech zemřela ta žena.

Sedm bratří, sedm dlužníků, jeden po druhém zesnuli, jeden zdědil dluh toho druhého a ještě k němu přidal dluh svůj vlastní; a tak se to kupí. Smutný obraz toho, jak si lidé předávají mezi sebou potíže, nezahojené rány, někdy i z generace na generaci se dědí traumata, kupí se závazky, a v určitou chvíli se něco zlomí, zemře poslední z bratří a už není možné dluh splatit a napravit.

Někteří myslitelé současnosti tvrdí, že se naše generace nachází v roli sedmého bratra z příběhu. Předchozí generace nám zanechaly velký dluh, zdědili jsme svět plný bolesti, jedů, odpadků a nenasytnosti, zdědili jsme oteplující se podnebí, ale lidstvo má ještě možnost s tím něco udělat a dluh nějak, alespoň v omezené míře napravit. Za 20 let už bude pozdě – slovy saduceů: zemře i sedmý bratr a nezanechá potomka.

A co nám v tomto kontextu může přinést myšlenka vzkříšení? K čemu je dobré, abychom věřili a doufali v Boží, život obnovující energii? Především můžeme vzkříšení vnímat jako útěchu v bezvýhodné situaci. Můžeme doufat, že Bůh nás po strastiplné cestě přenesa a

uvede do jiného světa, do svého království, kde platí jiné normy a pravidla, kde bude líp než zde. Můžeme spoléhat na Pána a jeho milost, že ty věci, které jsme nezvládli a které už nedokážeme napravit, nám nakonec on sám pomůže urovnat a překonat. Vzkříšení je nová příležitost, vzkříšení jako Bohem darovaná možnost žít poučeně a už konečně bez dluhů.

Ovšem pozor! Byla by velká chyba myslet si, že vzkříšení je jakási úniková cesta pryč od aktuálních problémů a dluhů. Mohli bychom si říkat: Náš svět se sice řítí do zkázy, ale my se tím příliš trápit nemusíme, protože jakožto věřící máme skluzavku, na kterou v poslední chvíli nasedneme a díky ní, díky vzkříšení se sklouzneme pryč, do nového světa, do světa bez hříchu, bez dluhů, bez odpadků a bez bolesti. Pozor! Takto to Ježíš rozhodně nemyslel. Žádný útěk od problémů dneška, žádnou lacinou útěchu nám nenabízí.

Ježíš několikrát řekl: „*jdi a už nehřeš*“ (J 5,14; J 8,11), jdi a začni tou změnou žít už teď. Jdi a nečekej na záchrannou skluzavku posmrtné nápravy. Zkus podle svých možností utvářet nový svět už nyní, v tom, čím teď žiješ. A k tomu nám dal i zcela praktické příklady: Dáváš-li oběd nebo večeři, nezvi své přátele ani své bratry ani příbuzné ani bohaté sousedy, poněvadž oni by tě také pozvali, a tak by se ti dostalo odplaty. „Dáváš-li hostinu, pozvi chudé, zmrzačené, chromé a slepé. *Blaze tobě, neboť nemají, čím ti odplatit; ale bude ti odplaceno při vzkříšení spravedlivých.*“ (Lk 14,13–14)

Vzkříšení je tedy podle Ježíše skvělý důvod, proč má smysl dělat dobré věci, i když za ně nedostaneme žádnou výplatu ani čestnou medaili ani uznané pokyfování hlavou ze strany sousedů. Hospodin má svůj řád, v němž každý dobrý počin jednoho dne přinese sladké ovoce. A když se toho sladkého ovoce nedočkáme v životě časném, určitě a jistotně je natrháme v životě věčném. Bůh se bedlivě dívá na naši odvedenou práci někde za zavřenými dveřmi, na to, co nevidí naši nadřízení, na to, co nedokážou ocenit členové naší domácnosti a přátelé. A jednoho dne, při vzkříšení spravedlivých, se dočkáme dobré a radostiplné mzdy.

Tedy vzkříšení je naše útěcha, ale zároveň je to výzva k činnosti. V prvním biblickém čtení jsme slyšeli – snažte se vejít úzkými dveřmi. Kam? Přece do dobré společnosti, do Božího milosrdného a spravedlivého řádu. Ta dobrá společnost, to jsou Abraham, Izák, Jákob a proroci a všichni další lidé ze severu, jihu, východu a západu; lidé, kteří včas

rozpoznali, co má budoucnost, a proto žijí v souladu s Božím řádem. Mimochodem, z které světové strany jste dnes do kostela přišli? Život ve spravedlnosti jsou dveře a cesta a v cíli při vzkříšení potkáme tu dobrou společnost a vytvoříme veliké společenství.

A jak to tam bude zařízeno? Kdo tam bude mít koho za manžela? Tím se vracíme k druhému biblickému čtení. Ježíš odpověděl: Mýlíte se... Ve vzkříšení se lidé už nežení ani nevdávají, nýbrž jsou jako Boží andělé. To znamená, že se dostaneme do Boží blízkosti, budeme naplno ponořeni do jeho vlivu a spravedlivé vůle. Vzkříšením se zruší všechny zákony, zruší se pravidla, která dnes musí být, aby aspoň trochu usměrňovala lidské počínání. Bude to konec všeho zákonodárství a pracné novelizace zákonů, konec vynucování poslušnosti, konec trestů za nedodržení předpisů. Policisté vesele svléknou své uniformy, odloží bouchačky i želízka. Ve vzkříšení bude totiž místo všech zákonů a místo hrozících pokut Boží blízkost. Budeme blízko Hospodinu a v souladu s ním, budeme naplno žít v odpuštění, v lásce a pokoji, všechny své chyby a dluhy konečně pořádně pochopíme a budeme mít snad příležitost je i napravit.

Cílem je sounáležitost mezi lidmi a sounáležitost s Bohem. Jednoho dne to nastane, jednoho dne se Boží království naplno prosadí. A celý vesmír a celá zeměkoule i se všemi lidskými odpadky a dluhy se stane místem velkého třídění („uklidíme Česko“ ve větším měřítku), bude to velká Boží úklidová akce, aby se tak vytvořil důstojný prostor pro nový život v sounáležitosti s Bohem. A právě teď jsou dveře otevřeny.

Co říci závěrem? Víra ve vzkříšení je naše útěcha, je to také výzva k činnosti a za třetí je to dobrá zpráva, že se přiblížilo království Boží (viz Mk 1,14). Bůh se rozhodl přiblížit se k nám a v budoucnu chystá obnovu světa, veliký festival života, mimořádnou hostinu, na které nebude chybět ani Abraham. A tuto krásnou představu, tento nadějný cíl si připomínáme jako inspiraci, jako námět a směr pro naše každodenní kroky. Bůh přece není Bohem mrtvých, nýbrž Bohem živých. Budoucnost je v jeho rukách a naše konání i umírání je cestou vstříc živému Bohu.

PÍSEŇ: NEZ 545 *Ostří jarních stébel*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Zvu vás přímluvným modlitbám. K jednotlivým prosbám se můžete připojit společným zvoláním „Pane, smiluj se“.

Bože, nebeský Otče,

s důvěrou se obracíme k tobě a prosíme: Pamatuj na ty, kdo jsou vyčerpaní prací a povinnostmi. Společně voláme: *Pane smiluj se.*

Pamatuj na ty, kdo jsou sužováni nemocemi, zvláště myslíme na naše blízké nemocné. Společně voláme: *Pane smiluj se.*

Pamatuj na lidi, kteří ztratili svůj domov a nemají teplé suché místo k životu, anebo je mají, ale nemají, s kým by domov utvářeli. Společně voláme: *Pane smiluj se.*

Pamatuj na ty, kterým je psychicky zle. Společně voláme: *Pane smiluj se.*

Pamatuj na ty, kdo trpí v násilném konfliktu, myslíme na místa ve válce, myslíme i na jednotlivce, kteří ubližují svým blízkým. Společně voláme: *Pane smiluj se.*

Pamatuj na ty, kdo postrádají cíl a smysl života, na lidi, kdo sice mají sílu a čas a možnosti, ale nevědí, co by mohli dobrého udělat, anebo nevědí, proč by to měli udělat. Společně voláme: *Pane smiluj se.*

Přijmi i naše tiché osobní prosby. A jako rodina tvých dětí společně k tobě voláme *Otče náš...*

POSLÁNÍ: 1Te 4,14

POŽEHNÁNÍ

Ten, který vyvedl z mrtvých našeho Pána Ježíše, Bůh lásky a pokoje, ať požehná každé vaše konání, ať vám zachová nadějný výhled a daruje vám sílu k naplnění toho, co se jemu líbí. Požehnej vás Bůh Otec i Syn i Duch svatý. Amen.

PÍSEŇ: NEZ 427 *Cesta tvá dál ať stoupá*

MOJŽÍŠOVA PŘEDPOVĚĎ

POZDRAV

Milé sestry, milí bratři, vítám vás na bohoslužbách a zdravím vás pozdravem apoštola Pavla: Milost vám a pokoj od Boha, Otce našeho a Pána Ježíše Krista. Amen.

INTROIT: Ž 119,2

PÍSEŇ: NEZ 148 *Zákonem Božím kdo se nechá vést*

MODLITBA

Hospodine, náš Pane,
prosíme, ať k nám dnes zaznívá tvé slovo, které nás povolává k odvaze, k naději,
k vytrvalosti v dobrém. Prosíme, ať ve svých myšlenkách nepřemítáme o věcech
nedůležitých.

Dej, Hospodine, abychom teď byli cele s tebou. A prosíme i za ty, kteří nemohli přijít
do shromáždění tvého lidu. Dej nám všem svého svatého Ducha.

Amen.

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO: L 15,11–23

PÍSEŇ: NEZ 679 *Pomoz mi, můj Pane*

KÁZÁNÍ

Základem dnešního kázání je text Dt 4,25–31.

Milé sestry, milí bratři, dnes máme před sebou velmi vydatný biblický oddíl, který nám pro náš duchovní život nabízí zkušenost Hospodinova lidu. Tato zkušenost je zde vylíčena jako Mojžíšova předpověď toho, čím si izraelský národ projde. Nejdřív je zde vyjádřeno, že není vůbec snadné a nijak samozřejmé dobře zestárnout. Život v zaslíbené zemi znamená možnost dobré budoucnosti, možnost mít potomky a dožít se i dalších generací.

Ale následná slova o zestárnutí v tom původním hebrejském vyjádření nejsou spojena se zralostí a moudrostí, tak jako to je na mnoha jiných biblických místech. Naopak, výraz pro zestárnutí, který je zde použit, je spojen s umdléváním mladické horlivosti, s oslabením paměti, a tedy se zapomenutím i na milosrdenství prokázaná Hospodinem. Toto zestárnutí je spojeno s tím, že v člověku něco usíná a to nejen jeho „plodivá síla“, ale i jeho síla odolávat pokušením.

V hebrejštině jsou dva výrazy pro stáří: Jeden (זָקֵן) je pozitivně zabarven, to je stáří, které se vyznačuje zkušenostmi a moudrostí, to je úctyhodné stáří (Lv 19,32). Druhý výraz (שָׂנָה), který je použit tady, je zabarven negativně, a to je stáří spojené se slabostí, s ochablou pamětí, se spánkem. Jako by člověka opustila bdělost a on ochabl a podlehl negativním vlivům, a to i těm duchovním. Proto výpověď – „*dožijete se v té zemi stáří*“ (v. 25) – tady není příslib dlouhého a požehnaného věku, ale naopak vyjadřuje ochablost, která nastane po jisté době pohodlného života v zaslíbené zemi a bude mít za následek zvrhnutí, odpadnutí od Hospodina.

To jsou skutečnosti, které tento text prostě konstatuje. Oznamuje Božímu lidu, že to tak bude. Stane se to. Je to proces, kterým Hospodinův lid v zaslíbené zemi projde. Včetně toho, co je zde přeloženo jako „zvrhnutí“, „zkažení“, „uvrhnutí do zkázy“, „odbočení nebo sejítí z dobré cesty“. Tak by se dalo vyjádřit to, co je dále rozvedeno jako jednání, které je zlé v Hospodinových očích, jako jednání, které Hospodina uráží.

To je realita, které se Hospodinův lid po jistém čase pohodlného života v zaslíbené zemi nevyhne. Autor nebo redaktor tohoto textu ví, že se to už stalo a pro svoje současníky to uvádí jako napomenutí, jako varování, aby se to neopakovalo. A zaslibuje přitom i Hospodinovu pomoc.

Je zajímavé, že jen o pár veršů dál jsme četli, že „*Hospodin, tvůj Bůh, je Bůh milosrdný, nenechá tě klesnout a nepřipustí tvou zkázu...*“ (v. 31). Tady je použito pro „zkázu“ stejné slovo, které bylo před tím přeloženo jako to „zvrhnutí“. To znamená, že Hospodin udělá všechno pro to, aby lid mohl žít v zemi, kterou mu daroval, a aby se tam nezvrhl, neupadl do zkázy. Myslím, že je to vyjádření klasického problému, který se týká i nás. Totiž jak žít v klidu, v hojnosti, v blahobytu, bez závažných problémů, které člověka tlačí k tomu, aby se upínal k Hospodinu. Jak se upínat k Hospodinu bez tohoto vnějšího tlaku? Jak žít

v zaslíbené zemi, tedy v prostoru svobody a prosperity, a přitom duchovně neochabnout? Jak nezapomenout uprostřed všeho dobrého na Hospodina, na to, že všechno to dobré, co máme, pochází od něho?

Právě pro tento účel je zde předložena zkušenost Hospodinova lidu, kterému se stalo to, že si dobře žil v zaslíbené zemi a po určitém čase se tam zvrhl. A negativní důsledky, které to přineslo, a náprava, tedy opětovné hledání Hospodina a návrat k němu, to je zkušenost, kterou si Hospodinův lid prošel a která je tady nabídnuta, aby ji už další generace znovu neopakovaly. Autor tohoto textu to píše z pozice, kdy lid už má tuto zkušenost za sebou. A teď jde o to, aby se z toho poučil. Je to stylizováno jako Mojžíšovo proroctví, jako konstatování toho, co se stane, až lid vejde do zaslíbené země a bude tam žít.

Ale posluchači nebo čtenáři těchto slov vědí, že už se to stalo, máme se z této skutečnosti poučit, dát si pozor na duchovní ochablost a to zvrhnutí, které nám může způsobit život v blahobytu. A zároveň máme žít s vědomím, že Hospodin, náš Bůh, je milosrdný, nenechá nás klesnout a nepřipustí naši zkázu (v. 31).

Proto je v tomto oddílu ukázána také cesta, která vede k obnovení vztahu s Hospodinem. Zkušenost zvrhnutí s důsledkem ztráty země, tedy ztráty dobrých podmínek k životu a cesta, jak se z této situace dostat, tato zkušenost, kterou si prošel Hospodinův lid jako celek, je zde nabídnuta každému jednotlivci. Z této celonárodní zkušenosti může čerpat každý člověk, který se odcizil Hospodinu, který prochází nějakým soužením, nějakou úzkostí, a který se touží navrátit k Hospodinu, hledat ho a obnovit s ním svůj vztah.

A proto zde dochází ke střídání výpovědi v množném čísle s výpovědí v čísle jednotném. Nápadné je to v 29. verši: *„Odtamtud (myšleno z rozptýlení mezi pronárody) budete hledat Hospodina, svého Boha. Nalezneš ho, budeš-li ho opravdu hledat celým svým srdcem a celou svou duší.“* „Budete hledat Hospodina“ – to je zkušenost Božího lidu jako celku „a nalezneš ho“ – to je osobní, individuální zkušenost každého jednotlivce. Zkušenost zvrhnutí s důsledkem ztráty země a nového hledání Hospodina je zde posunuta do individuální roviny, a tím je nabídnuta každému jednotlivci. Vy budete hledat Hospodina, a ty ho nalezneš.

Jedná se o hledání Hospodina „celým svým srdcem a celou svou duší“, což vylučuje

jakoukoliv polovičitost, která může být motivována snahou vyprostit se z nějaké nepříjemné situace. Tady ovšem nejde o to, že člověk chce uniknout nepříjemným důsledkům svého odcizení od Hospodina, a proto ho hledá. Tady jde o skutečné obnovení vztahu s Hospodinem, které souvisí s vnitřním přesměrováním. V hledání Hospodina jde o celé tvé srdce a celou tvou duši.

Hledat Hospodina celým svým srdcem a celou svou duší vyjadřuje výlučnost a jedinečnost vztahu a plnou oddanost tomuto vztahu. Zkušenost Hospodinova lidu zároveň ukazuje, že této celistvosti nejsme sami od sebe schopni. Pouze Hospodin si dokáže získat lidské srdce takto zcela a výlučně pro sebe. My se pro takto jedinečný a výlučný vztah s Hospodinem můžeme rozhodnout, ale nemáme už sílu toto rozhodnutí naplnit. To však není tragédie, protože Hospodin naše srdce proměňuje, když mu to dovolíme. Pokud s ním budeme udržovat důvěrný a blízký vztah, jeho jednání se projeví v našem jednání.

Na tom, čím si prošel Hospodinův lid, můžeme také vidět pozitivní smysl úzkosti nebo soužení, jak je to zde přeloženo: „*Ve svém soužení, až tě... toto všechno stihne, navrátíš se (doslova) až k Hospodinu, svému Bohu...*“ (v. 30). Právě v úzkosti se navrátíš až k Hospodinu. Předložka, která je zde použita, zdůrazňuje, že je to návrat až k němu, až do plného společenství. Opět ne někam na půl cesty, ale právě až k němu.

V úzkosti si totiž člověk může uvědomit, že Hospodin je milosrdný, a proto zatouží vrátit se k němu. Ježíš to zachycuje příběhem o marnotratném synu, který se rozhodl vrátit ke svému otci ve chvíli, když se ocitl zcela na dně. Na pokraji zahynutí si tento mladík řekl: „*Vstanu a půjdu ke svému otci...*“ (L 15,18). Sílu k tomuto rozhodnutí mu dala vzpomínka na to, jaký jeho otec je. „*Vždyť Hospodin, tvůj Bůh, je Bůh milosrdný, nenechá tě klesnout a nepřipustí tvou zkázu, nezapomene na smlouvu s tvými otci, kterou jim stvrdil přísahou.*“

MODLITBA

Hospodine,

prosíme, abychom se poučili z toho, čím si prošel tvůj lid. Abychom v blahobytu našich životů neotupěli vůči tobě a tvému jednání.

Děkujeme, že nám ukazuješ cestu návratu k sobě všude tam, kde se ti vzdalujeme.

Děkujeme za trpělivost, kterou máš se svým lidem i s každým z nás.

Amen.

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Spojme se v přímluvných modlitbách a volejme společně k Bohu slovy: Prosíme tě, vyslyš nás.

Prosme za křesťanská společenství na celém světě, ať se v nich projevuje Boží Duch a Boží moc. *Prosíme tě...*

Prosme za ty, kdo nevěří, protože narazili na nevěrohodné a nepřesvědčivé hlásání evangelia. *Prosíme tě...*

Prosme za spravedlnost a mír celého světa, aby všichni lidé mohli žít v pokoji a bezpečí. *Prosíme tě...*

Prosme za manželství a rodiny, za jejich svornost a vytrvalost v lásce. *Prosíme tě...*

Prosme za ty, kterým chybí chuť do života a světlo v složitých životních situacích. *Prosíme tě...*

Prosme za nápravu rozvrácených mezilidských vztahů, za vykořisťovanou přírodu, zkorumpované politiky a za uzdravení všeho, co je v našem světě zkažené. *Prosíme tě...*

Prosme za lidi krutě týrané, ponižované a pronásledované – zvláště trpí-li pro svoji víru. *Prosíme tě...*

Prosme za oběti vleklých sporů a konfliktů, kterým svět nevěnuje pozornost. *Prosíme tě...*

Prosme za naše města a obce a za požehnání pro všechny jejich obyvatele. *Prosíme tě...*

Pane, vyslyš nás, když k tobě společně voláme jako tvoje děti: *Otče náš...*

POSLÁNÍ: Mt 7,13-14

POŽEHNÁNÍ

Hospodin ti žehná a chrání tě, Hospodin nad tebou rozjasňuje svoji tvář a je ti milostiv, Hospodin k tobě obrací svoji tvář a obdaří tě pokojem. Pokoj Boží ať zůstává s námi se všemi nyní i na věky.

PÍSEŇ: NEZ 408 *Král věčný nás požehnej*

PLAVBA K DRUHÉMU BŘEHU

POZDRAV

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho i Pána Ježíše Krista.

INTROIT: Lk 8,22–25

PÍSEŇ: NEZ 84 *Když Bůh v své moci povstane*

MODLITBA

Hospodine, náš Bože,
skláníme se před tajemstvím tvé moudrosti a síly. My jsme častokrát bezradní nad otázkami, které před nás život staví, mnohému nerozumíme, mnohé je nám nepochopitelné. A přece jsme uvěřili a věříme, že ty máš všechno ve své moci a vládneš nade vším.

Děkujeme ti, Pane, za tento dar víry, děkujeme ti, že u tebe smíme hledat bezpečí.
Prosíme tě, promluv k nám svým slovem, tak abychom byli povzbuzeni do dalších dnů a naše víra se upevnila.

Amen.

ČTENÍ PÍSMO SVATÉHO: Ž 89,9–17

PÍSEŇ: NEZ 275 *Přijď, Králi věčný náš*

KÁZÁNÍ

Jako základ pro dnešní kázání poslouží text Lk 8,22–25.

Náš život s Ježíšem, to je plavba k druhému břehu. Z míst, která známe, kde jsme zvyklí, z bezpečného života vlastních zkušeností do míst, která neznáme. K protějšímu břehu, o němž mnoho nevíme, nad nímž se vznáší otazník. Je to plavba víry, plavba s Ježíšem, vstříc neznámé budoucnosti. Jsme-li s Ježíšem na jedné lodi, plavíme se s ním přes jezero života. Nevadí, že do neznáma, jen když jsme s ním. Na něho spoléháme, jemu věříme,

že zná dobrý cíl. Věříme, že plavba s ním je dobrá. On nás vyzval a my jsme uposlechli.

Jenomže uprostřed plavby Ježíš usíná. Je to zvláštní stav. Ježíš je s námi, a přitom vlastně není. Je s námi na lodi, ale jako by nebyl... Anebo s námi není, a jenom to vypadá, jako by byl? Tak to přece nejednou v životě víry prožíváme – nejsme si jisti, jak to vlastně je. Tak je tu s námi, anebo není? Je to plavba opravdu s ním, anebo ve skutečnosti plujeme sami, bez něho, bez jeho přítomnosti?

Dokud je jezero života klidné, i naše plavba víry bývá celkem klidná. Čas plyne spokojeně, Ježíš je tu s námi, co na tom, že spí, však my poslušně veslujeme, cíl se blíží, tak o co jde. Ale pak se jednoho dne stane, že nebe se zatmí, na jezero se snese bouře, vichřice zmítá naší lodí, a my najednou propadáme panice, nevíme, co dřív, máme strach, a v tu chvíli nejistě či úplně zoufale voláme: Kde jsi, Ježíši? A zdá se nám, že on s námi vůbec není, že tu celou dobu byl jenom jako, že nám nepomůže, že celá ta plavba víry byla nesmysl, že druhý břeh je nesmysl, zbytečně jsme riskovali, kdo nás teď zachrání?

Přijde-li vichřice, hledáme ho, postrádáme jeho blízkost, voláme ho v úzkosti: Proč tu nejsi? Necháš nás v tom samotné? Vytáhl jsi nás do nebezpečí, a teď se k nám neznáš? Mistře, Mistře, hyneme! Pane, dělej něco! Bud' s námi, zachraň nás!

A to je zázrak tohoto příběhu, že taková úzkostná modlitba nalezne odezvu. Není zbytečná. Neboť tu čteme: On vstal. To není slovíčko jen tak ledažaké, to tam není náhodou. On vstal. „*Když Bůh v své moci povstane, dav nepřátel se rozvane,*“ zpívali jsme s žalmistou. Je to klasická starozákonní modlitba – povstaniž, Hospodine. A Ježíš, když koná své záchranné dílo, říká přece uzdravovaným: Vstaň a chod'. A nakonec je to jedno z nejstarších a nejstručnějších křesťanských vyznání o Ježíši samotném: Kristus vstal z mrtvých. On vstal.

A tak „když voláš k němu v bídě a v protivenství čas, on na pomoc ti přijde a sílu dá ti zas“. Úzkostná modlitba v ohrožení víry, v panice a strachu – Pane, hyneme – ta dojde sluchu, ta dojde vyslyšení. On vstal. On vstal, je tu s námi – teď už nejenom jako, ale doopravdy. Je tu a koná své dílo, zachraňuje nás, vysvobozuje od ztráty víry, od zahynutí. On vstal, pohrozil větru a valícím se vlnám; i ustaly a bylo ticho.

Když on povstane k záchraně naší víry, žádná bouře, žádná životní vichřice nemá šanci naši víru docela zničit. Do našeho strachu, naší úzkosti, do naší paniky zazní jeho slovo, možná jen výkřik, možná jen gesto, a náhle, jako když utne, je všechno jinak. Jeho slovo mění situaci, je po bouři, vichřice odezněla. Leccos je pro víru nebezpečné a zhoubné, leccos zmítá naší vírou téměř k jejímu zahynutí. Ale když toužíme po Ježíšově pomoci, když se k němu obracíme v prosbě o záchranu a pak zazní jeho mocný hlas, když on všemu nebezpečí pohrozí, pak se toto všechno zhoubné rozplyne a nebezpečí je pryč.

Řekl jim: Kde je vaše víra? A to znamená, že i v těch nejtěžších okamžicích, když se zdá, že nevydržíme, že už je s námi konec, že bouře loď zvrátí, i tehdy lze zachovat víru. I tehdy lze důvěřovat, že Ježíš je skutečně se mnou, i v mém neštěstí, ne jenom jakoby, ale doopravdy svým mocným slovem. I v těch nejtěžších chvílích lze spoléhat, že on mě k cíli dovede. Přes všechny bouře a nejistoty, přes všechno, co zmítá mou vírou až k zahynutí.

Někdy ta bouře může trvat velmi dlouho. Někdy může trvat několik let, než zazní to pravé slovo, několik let, než pochopíme, že nás to slovo zachránilo. To nemusí trvat jen pár minut, jak by nás k tomu ten příběh mohl svádět. Ono to může trvat celý život, někdy třeba až na smrtelné posteli člověk pochopí, co ho celý život drželo a před rozmanitým utopením zachránilo.

Zděsili se a užasli: Kdo to jen je, že ho poslouchají i vítr i vody? Kdo to jen je, který zachraňuje naši víru, kdo to je, že dokáže životní vichřice umlčet? Kdo to je, že kvůli nám vstává a zápasí o nás?

Zděšeně a užasle poznáváme, že sami větru a dešti neporučíme, že sami jsme na tajemství života slabí, že sami bychom se v jeho vichřicích možná utopili. Nám nepřísluší pýcha, nám přísluší pokorný úžas před mocí Boží v Kristu Ježíši. Slovo Kristovo přemáhá všechny bouře v naší duši, všechny vichřice, které se naším životem přeženou. Je jedno, zda jeho hlas uslyšíme v kostele, či od někoho v práci, od sousedky, či z Bible. Vždycky se však v pokoře, v úžasu a bázni ptejme: Kdo je pro mne Kristus? Kdo to jen je, že má takovou moc? Amen.

PÍSEŇ: NEZ 712 *V tvé síle, Pane Bože můj*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste,

děkujeme ti, že nenecháváš naši víru zhynout, ale vždy znovu povstáváš k záchraně.

Prosíme tě za všechny ty, jejichž víra umdlévá, za ty, kdo nevidí smysl a vzdávají lásku.

Prosíme za ty, kteří se ocitli v bouři života a ztrácejí síly. Prosíme za nemocné, zklamané, osamělé. Prosíme za lidi všelijak usmýkané životem. Ty sám povstaň a otevři smysly k nové naději.

Prosíme tě za církve a její plavbu tímto světem. Dej novou energii, nové možnosti, nové schopnosti, jak svědčit lidem i dnes o tobě a tvé lásce.

Prosíme za mír ve světě. Pohroz temným silám, ať umlknou. Ať skončí nenávist a násilí. Ať zavládne pokoj, přátelství a spolupráce. Beránku Boží, který snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi!

Otče náš...

PÍSEŇ: NEZ 757 *Mír na zemi daruj nám*

POSLÁNÍ: 1J 5,13-15

POŽEHNÁNÍ

Milost našeho Pána Ježíše Krista, láska Boží a přítomnost Ducha svatého buď se všemi vámi! Amen.

PÍSEŇ: NEZ 277 *Chval Pána svého písni*

SBÍRKA KÁZÁNÍ PRO ČTENÉ SLUŽBY BOŽÍ (ISSN 0231-7419)

Vydává Českobratrská církev evangelická pro vnitřní potřebu.

Redakce: Štěpán Hájek, Ivo David, Elen Plzáková

Editor, technický redaktor, obálka: Adéla Rozbořilová

Jazykový redaktor: Jana Plíšková

Objednávky přijímá a rozšiřuje redakce Českého bratra, Jungmannova 9, p. přihr.

466, 111 21 Praha 1, telefon: 224 999 236, e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,

facebook.com/ceskybratr

© Českobratrská církev evangelická 2023

